Politika, glasilo za politiko
Leto LXXI. Št. 12 Ljubljana, ponedeljek 17. januarja 1938 Cena Din 1.—

# SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike — Inserati do 50 petit vrst à Din 2, do 100 vrst à Din 2.50, od 100 do 300 vrst à Din 3, večji inserati petit vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru, inseratni davek posebej — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Kaflijeva ulica štev. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska c., telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101.
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

## Francija še vedno brez vlade:

# Poskusi za obnovo vlade ljudske fronte

### Po neuspehu Bonneta je dobil včeraj mandat za sestavo vlade predsednik socialnodemokratske stranke Leon Blum, ki poskuša obnoviti vlado ljudske fronte in pritegniti tudi zastopnike zmernega centruma

**Pariz**, 17. jan. br. Vladna kriza v Franciji se je kljub prizadevanju odločilnih činiteljev, da bi se čimprej sestavila nova vlada, zelo zavlekla. Bivši finančni minister Bonnet, ki mu je predsednik republike najprvo poveril mandat za sestavo nove vlade, ni imel uspeha. Po dvodnevnih pogajanjih je moral včeraj vrniti mandat. Njegova misija se je ponesrečila na odporu socialnih demokratov, ki vztrajajo pri obranitvi ljudske fronte in na neslogi radikalov, ki niso složno podprli njegove akcije za izločitev komunistov in pritegnitev zmernejših desničarskih skupin. Vrhovno vodstvo ljudske fronte je imelo dolgo nočno konferenco, na kateri so se prav tako izjavili za obnovo vlade ljudske fronte.

Po vrnitvi mandata po Bonnetu je predsednik republike včeraj konzultiral ponovno predsednika poslanske zbornice Herriota in bivšega ministrskega predsednika Sarrauta, nakar je pozval v avdijenco Leona Bluma, predsednika socialno demokratske stranke, ki je v poslanski zbornici najmočnejša ter njemu poveril mandat za sestavo vlade. S tem je obenem ustregel zahtevi te stranke, ki je aktivno se na svojo moč v poslanski zbornici, kjer predstavlja najmočnejšo skupino, zahtevala zase ministrskega predsednika.

Leon Blum je takoj pričel svoja pogajanja. Sestal se je najprvo s Herriotom, nato pa je imel posvetovanja s socialističnimi ministri, ki so s svojim odstopom izzvali demisijo Chautempsove vlade. Konferiral je tudi s predsednikom parlamentarne frakcije svoje stranke Cerolom in glavnim tajnikom splošne delavske strokovne zveze Jouhauxom in z zastopniki komunistov. Na vseh teh posvetovanjih je bila naglašena želja po obnovi vlade ljudske fronte, ki pa naj bi se izpopolnila še z nekaterimi skupinami zmernega centruma. Blum je ne to zahtevo pristal in skuša pridobiti za sodelovanje poleg komunistov tudi Marinovo skupino. Danes dopoldne bo imel poslanski klub socialno demokratske stranke sejo, na kateri bo Leon Blum poročal o svojih razgovorih za sestav vlade. Od stališča, ki ga bo zavzel klub, je odvisno, ali bo Blum mandat obdržal in nadaljeval pogajanja za sestavo ministrske liste, ali pa bo tudi on prisiljen vrniti mandat, če se bodo socialisti uprli sodelovanju desničarskih skupin.

**Pariz**, 17. jan. AA. Širijo se vesti da hoče mandatar Leon Blum svojo drugo vlado razširiti na sodelovanje zastopnikov iz komunistične stranke in na zastopnike iz centruma. Omenjajo, da bo Paul Reynaud prevzel eno izmed važnih ministrstev.

Širile so se tudi vesti, da misli Blum vzeti v vlado tudi zastopnike strokovnih organizacij. Toda to najbrž ni res, ker bo Blum sestavil vlado danes dopoldne, čim bo njegov mandat odobrilo vodstvo socialistične stranke, kakor to zahtevajo pravila stranke.

Paul Reynaud je snoči izjavljal, da se mora v tem trenotku vpostaviti soglasnost med vsemi skupinami. Sam je to zahteval že pred padcem Chautempseove vlade. V tem smislu ne bi odklonil sodelovanje v vladi, ki bi imela zastopnike od komunistov na levici do Marinove skupine na desnici.

Marin pa je izjavil, da v tem trenutku ni najvažnejše vprašanje osebnosti, ampak vprašanje programa nove vlade in bo stranka podprla tisto vlado, ki se bo izrekla za narodno enotnost, za pomirjenje političnih strasti in za socialni mir. Na tej podlagi bi se lahko sestavila vlada iz vseh strank.

## Blum o svojih načrtih

**Pariz**, 17. jan. br. Blum je danes vse dopoldne nadaljeval svoje razgovore. Kakor se doznava, je ponudil Delbosu zunanje, Reynaudu pa finančno ministrstvo. Novinarjem je Blum izjavil, da smatra svojo nalogo za zelo težavno in delikatno. Njegova želja je, da bi se ljudska fronta razširila ter da bi mu uspelo pritegniti k sodelovanju v vladi in vladni večini tudi one opozicijske parlamentarce, ki se vedno zavzemajo za demokratično svobodo. Njegov cilj in njegov program je: republikanska svoboda in socialni napredek ter varnost na zunaj in znotraj.

## Apetit komunistov

V večernih urah se je izvedelo, da so pokazali komunisti velik apetit. V Blumovi vladi zahtevajo za svoje sodelovanje nič več in in nič manj kakor ministrstvo vojne mornarice, ministrstvo za delo in državnega podtajnika v zunanjem ministrstvu. Te zahteve so celo Blumu, ki sicer zagovarja potrebo sodelovanja komunistov, zde prevelike. Razen tega se komunisti upirajo Blumovin načrtom po pritegnitvi desničarskih skupin. Spričo takega položaja presojajo uspeh Bluma zelo pesimistično. Če se Blumu ne bo posrečilo sestaviti nove vlade, potem bo najbrž dobil mandat zopet dosedanji ministrski predsednik Chautemps ali pa kak drug zastopnik radikalnih socialistov, najbrž Sarraut, ki pa je že dvakrat odklonil mandat.

## Zakaj so komunisti vrgli vlado Chautempsa

**Pariz**, 17. jan. br. »Petit Parisien« kot edini list beleži sinoči v parlamentarnih krogih razširjene vesti, da so komunisti vrgli vlado Chautempsa iz zunanje političnih razlogov. Njihov nastop jim je baje narekovalo sovraštvo do Delbosa in Chautempsa, ki sta se protivila razširjenju francosko-ruskega pakta, kakor je to predlagala in zahtevala Moskva. Baje je zaradi tega sovjetski poslanik še nedavno interveniral pri Chautempsovi vladi, kjer pa je naletel na gluha ušesa. Zato so komunisti vlado enostavno vrgli, da bi dosegli spremembo v francoski zunanji politiki in to je tudi glavni povod, da zahtevajo za svoje sodelovanje v vladi Bluma podtajnika v zunanjem ministrstvu, da si tako zagotove kontrolo. List naglaša, da objavlja to vest z namenom, da merodajni činitelji, ki jim mora biti vse to dobro znano, zavzamejo svoje stališče in natočijo javnosti čistega vina. Ugotovitev komunističnim zahtevam bi pomenila, da se Francija v svoji zunanji politiki popolnoma podredi kontroli in diktatu Moskve.

## Demonstracije ljudske fronte

Snoči so pristaši ljudske fronte priredili na Velikem bulvaru manifestacije za ljudsko fronto. Vzklikali so Blumu in ljudski fronti, za katero so zahtevali vso oblast in demonstrirali proti desničarskim zarotnikom. Ko je skupina desničarjev začela vzklikati »Francijo Francozom«, je nastal pretep. Policija pa je kmalu vzpostavila red.

## Vedno nove zaloge orožja desničarskih zarotnikov

**Pariz**, 17. januarja. AA. Policija je včeraj našla skladišče orožja v ulici Saint Lazare. Hišo je najel neki trgovec, ki biva sicer v Indokini. Našli so tri strojnice, 20 pušk, 40 revolverjev in 20 zabojev z bombami in naboji. Hišnik je priznal, da je član organizacije CSAR. Izjavil je, da pozna nekega Paolija, ki ve, zakaj je bilo v hiši skrito orožje.

## Stojadinović v Berlinu

### Svečana predstava v državni operi

**Berlin**, 17. januarja. AA. Snoči je bila v gledališču »Deutsches Opernhaus« slovesna predstava operete »Netopir«, ki jo je napisal Johann Strauss. Predstavo so dajali v čast gospe in g. dr. Stojadinovića. Gledališče je bilo polno gostov. Lahko se reče, da je na predstavo prišlo vse, kar šteje k visoki nemški družbi in tudi vse, kar nekaj pomeni na književnem, gospodarskem in političnem polju. Opazili so tudi številne vojne osebnosti, med njimi generala Seiferta, poveljnika Berlina, državnega podtajnika za letalstvo generala Milcha in še druge generale. Navzoč je bil tudi nemški poslanik v Beogradu v. Heeren s soprogo, g. in gospa Neuhausen, ataše za tisk pri nemškem poslaništvu v Beogradu dr. Hribovšek in drugi. Predstava se je začela točno ob 19. uri, končala pa ob 22.30.

Med odmorom po drugem dejanju sta gospa in g. dr. Stojadinović sprejela v salonu za svojo ložo skupno z Neurathom in Göbbelsom mnogo visokih osebnosti iz berlinske družbe in diplomatskega zbora. Omeniti moramo, da so bili na predstavi in na večerji po predstavi skoro vsi voditelji tujih poslaništev v Berlinu in to japonski, turški, brazilski, italijanski, poljski in španski veleposlanik, nato pa še zastopniki Rumunije, Bolgarije, Grčije, Švice, Češkoslovaške, Avstrije, Belgije, in princ Zeit, zastopnik Iraka.

V opereti so sodelovale najboljše moči tega starega nemškega gledališča in tako med pevci, glasbeniki in v baletu. Po končani predstavi je v. Neurath priredil veliko večerjo v gledališču na čast jugoslovenskim gostom. Bilo je okrog 30 miz, ki so bile vse okrašene s krasnim cvetjem; za vsako mizo je sedelo 10 oseb. Okoli gospe in dr. Stojadinovića so sedeli ministri Neurath, Göbbels in Ribbentrop s soprogami, mater zunanjega ministra baronico v. Neurath pa je zastopala njena hčerka ga. Mackensen, žena državnega podtajnika v zunanjem ministrstvu. Ob 12. so servirali cigarete in kavo. K dr. Stojadinoviću je prišlo mnogo tujih diplomatov, s katerimi se je dolgo pogovarjal. Posebno dolg je bil njegov razgovor z angleškim veleposlanikom sirom Nevillom Hendersonom ki je bil nekoč angleški poslanik v Beogradu.

*Berlin*, 17. jan. AA. Danes je zadnji dan uradnega dr. Stojadinovićevega obiska v Berlinu. Dopoldne bo Hitler sprejel dr. Stojadinovića, opoldne pa bo svečano kosilo, ki ga priredi na čast predsednika vlade naš poslanik v Berlinu Cincar-Marković. Nato bo velik sprejem uglednih osebnosti in zastopnikov tiska pri jugoslovenskem poslaništvu. Zvečer bosta gospa in g. dr. Stojadinović Hitlerjeva gosta. Naši časnikarji bodo opoldne na kosilu pri svojih nemških tovariših v nemškem novinarskem domu. Po kosilu bodo jugoslovenski novinarji odšli na jugoslovensko poslaništvo.

## Kitajci iščejo zaslombe v Moskvi

### V Angliji so presenečeni

**London**, 17. jan. br. Kitajska delegacija, ki je sodelovala na bruseljski konferenci in se je zadnje čase mudila v Amsterdamu, je nameravala prvotno odpotovati v London, kjer bi se imela pričeti pogajanja za večje posojilo Kitajski. Včeraj pa je kitajska delegacija, ki jo vodi sin ustanovitelja kitajske republike Sunjatsena Sunfu, nenadoma odpotovala iz Amsterdama v Moskvo. Pred tem je bila v Amsterdamu konferenca vseh kitajskih poslanikov v Evropi. V Londonu je zbudilo potovanje Kitajcev v Moskvo veliko pozornost. Iz krogov kitajske delegacije izjavljajo, da je neuspeh bruseljske konference in omahovanje velesil in Društva narodov prisililo Kitajsko, da išče podpore tam, kjer se ji nudi. Zato gredo sedaj v Moskvo, kjer gredo Kitajcem v vsem na roko. V angleških krogih smatrajo, da bi morala tudi Anglija nekaj storiti, ker bo sicer zaigrala simpatije Kitajcev, kar se utegne še bridko maščevati.

## Ruski oboroževalni program

**Moskva**, 17. jan. br. Vrhovni vojni svet je včeraj pod predsedstvom Stalina končal svoja posvetovanja. Kakor se doznava, so bili na tem zasedanju sprejeti zelo važni sklepi, ki bodo ostali po večini v tajnosti. Izvedelo se je le, da so med drugim sklenili:

1. priprava 25 milijonov plinskih mask za prebivalstvo v obmejnih pokrajinah za primer kakega nenadnega letalskega napada.

2. Izpopolnitev obrambe proti letalskim napadom v obmejnih pokrajinah. V to svrho bo formiranih večje število protiletalskih polkov, ki bodo najmodernejše opremljeni.

3. Izpopolnitev omrežja vojaških letaških oporišč na meji in v notranjosti države.

4. Zgreditev 500 novih bombnikov najmodernejšega tipa in 500 lovskih letal, ki bodo mogla razvijati največjo brzino. Načrti za vsa ta letala so že izgotovljeni in so tovarne že dobile naročilo, da takoj prično z delom. Ves ta program mora biti izvršen v pol letu.

## Razstava Male ženske antante

Ljubljana, 17. januarja.

Nad leto dni so se organizirane žene Češkoslovaške, Jugoslavije in Rumunije, združene v Mali ženski antanti, pripravljale, da izvrše težavni, a tako lepo zamišljeni načrt in prirede kot viden izraz prijateljstva in skupnih teženj razstavo upodabljajočih umetnic teh treh držav. Sedaj je delo končano.

*Razstava se otvori dne 20. jan. t. l. v Beogradu*, kjer bo trajala 3 tedne. Nato se preseli v Zagreb, v Ljubljani pa bo razstava upodabljajočih umetnic MŽA od 6. do 20. marca t. l. v Jakopičevem paviljonu, nakar prepeljejo vse umetnine v Rumunijo in naposled v Češkoslovaško. Vsega skupaj se bo vršila ta razstava v deveterih mestih.

Zbirka vsake države obsega po 40 slik, 10 kipov in 10 arhitekturnih načrtov, skupaj torej 120 slik, 30 kipov in 30 načrtov iz arhitekture.

Izmed Slovenk razstavijo: Avgusta Šantel (1), Henrika Šantel (2), Anica Sodnik-Zupanec (2), Elda Peščanec (2), Mira Pregelj (2), Mara Kralj (2), Bara Remec (1), Dana Pajnič (2).

Za Jugoslavijo je izvršil vsa pripravljalna dela izvršni odbor Jugoslovenske ženske zveze, in še posebej za Beograd, za Zagreb savska, za Ljubljano pa dravska sekcija JŽZ, ki ji je bil v pomoč klub slovenskih likovnih umetnic. Katalog izide v francoskem jeziku in se tiska v Pragi.

Za razstavo vlada v prestolnici veliko zanimanje. Otvori jo minister prosvete g. dr. Magaraševič. Visoko pokroviteljstvo so prevzele: obe kraljici-materi Jugoslavije in Rumunije ter soproga predsednika češkoslovaške republike ga. Hana Beneševa.

## Pogajanja med Rumunijo in Madžarsko

**Bukarešta**, 17. januarja. AA. (Stefani) Diplomatski urednik lista »Cuventul«, ki je sedaj v Ženevi, ker tam biva tudi zunanji minister Micescu, je brzojavil svojemu listu, da se bo Micescu po vrnitvi iz Ženeve naprej pogajal z madžarskim poslanikom v Bukarešti. V Ženevi so namreč prepričani, da se bodo odnošaji med Madžarsko in Rumunijo začeli ugodno razvijati.

## Terorizem v Palestini

**Jeruzalem**, 17. januarja. Včeraj je v središču Jeruzalema, v ulici kralja Jurija, kjer je bil promet najbolj živahen, neki terorist vrgel bombo pred največjim židovskim restoranom. Bomba pa k sreči ni eksplodirala in ni bilo človeških žrtev. V Naplozu so ekstremisti vdrugič napadli hišo tamkajšnjega predsednika občine Sulejmana-beja Tukana. Med policijo in napadalci se je razvila pravcata bitka. Predsednik občine je že pri prvem napadu bil ranjen. Teroristi dolže predsednika občine, da je izdajalec, ker se je pridružil zmernim elementom.

## Uradno vremensko poročilo

po stanju z dne 17. t. m.

Po dvigu temperature v soboto popoldne, je v noči na nedeljo temperatura zopet padla. Rahel severni veter je očistil nebo, tako da je bilo že v nedeljo v območju planinskih predelov lepo, sončno vreme. Gorenjska, posebno tudi Bled, je imela krasen dan, smučarji v višinah nad 700 m pa še lep pršič, tako da so vsi izletniki imeli najlepši nedeljski užitek. Imamo pojoven dokaz, da se izletniki ne smejo ravnati po vremenu v dolinah, posebno ne po onem v Ljubljani, ki je imela megleno in deževno nedeljo. Blejsko jezero je deloma uporabno za drsanje. Najbolšje je od Zdraviliškega parka do vile Praprotnik. Ploskev vsega jezera je pokvarjena od pešcev, voznikov in kolesarjev, deloma tudi od dežja v soboto zvečer.

**Rateče-Planica, 870 m:** —4, pooblačeno, mirno, pršič 85 cm, skakalnica in drsališče uporabno.

**Kranjska gora, 810 m:** —5, barometer pada, jasno, mirno, pršič, 50 cm, sankališče in drsališče uporabno.

**Vršič, Erjavčeva koča, 1515 m:** pršič, 115 cm.

**Dovje-Mojstrana, 650 m:** —4, pooblačeno, mirno, snega 20 cm.

**Pokljuka, Sporthotel, 1300 m:** —4, deloma jasno, 25 cm pršiča na podlagi 100 cm, skakalnica uporabna.

**Bistrica, Boh. jezero, 510 m:** —2, jasno in mirno, 5 cm južnega snega na 50 cm podlage.

**Bled-jezero, 501 m:** —4, barometer pada, jasno, mirno, sreč, 25 cm, jezero deloma uporabno za drsanje.

**Polževo, 620 m:** —3, barometer se dviga, pooblačeno, mirno, sreč 17 cm.

**Kurešček, 833 m:** —4, pooblačeno, mirno, 5 pršiča na 30 podlage.

**Senjorjev dom, 1522 m:** —8, jasno, mirno, 10 pršiča na 100 podlage.

Dodatno poročilo z dne 15. t. m.

**Sv. Križ nad Jesenicami, 1000 m:** 0, pooblačeno, sever, 7 cm pršiča na 40 podlage.

z dne 16. t. m.

**Jezersko, 890 m:** —2, lahna megla, mirno, južen sneg, 50 cm.

**Dom na Mrzlici, 1119 m:** —3, barometer se dviga, jasno, mirno, 15 cm pršiča na 40 podlage.

z dne 17. t. m.

**Rimski vrelec, 530 m:** —4, pooblačeno, mirno, osrenjen sneg, 60 cm.

## Politični obzornik

### Naši katoličani o dr. Mačku

*»Slovenski gospodar«, katoliško glasilo, ki izhaja v tiskarni sv. Cirila v Mariboru, in »Gorenjec«, glasilo Katoliškega tiskovnega društva in dekana Škerbca v Kranju, priobčujeta pod naslovom »Srečo je voščil« to-le beležko: »Maček je voščil za pravoslavne praznike Srbom vso srečo. Istočasno pa je dal njegov list izjavo, da so Slovenci v Zagrebu enako odveč kakor judje. Čudno, da tudi nam Slovencem ne vošči sreče, ko je vendar njegov oče bil Slovenec! Slovenci smo pač čuden narod, da vse drugo prej bolj cenimo kakor sebe in svoje! Prepričan sem, da bodo kljub temu še mnogi Slovenci mislili, da jih bo Maček osrečil, ko vošči srečo samo Srbom!« — Bili so časi, ko so naši katoličani pisali čisto drugače o dr. Mačku, zlasti je bil poln hvale zanj Matija Škerbec. Lani je njegov list celo objavil lepo pesem, ki jo je zložil dr. Vladko Maček in jo poklonil Škerbcu. Tudi oni v Mariboru so imeli še nedavno prav tesne stike s hrvatskim voditeljem, saj je Rešetar »Slovenskega gospodarja« prav često zahajal na posvete v Zagreb. Kaj se jim je neki zameril dr. Maček?*

### Strossmayerja so hoteli vtakniti v umobolnico!

*Zgodovinsko društvo na Cetinju ima svoje glasilo »Zapisi«, ki izhaja kot mesečnik. V zadnji lanski 12 številki je urednik D. Vuksan objavil tri pisma, ki jih je pisal pokojni barski katoliški škof Šimun Milinović srbskemu pesniku in pravoslavnemu svečeniku Jovanu Sundečiću. Posebno zanimivo je pismo, ki nosi datum 4. aprila 1888. V tem pismu pripoveduje škof Milinović, ki je bil navdušen Jugoslovan, svojemu pravoslavnemu prijatelju Sundečiću, ki je živel dolga leta na črnogorskem dvoru, da je avstro-ogrska vlada imela namen proglasiti djakovskega škofa dr. Josipa Strossmayerja za bolnega na umu in ga vtakniti v kak samostan, kjer bi bil pod posebnim nadzorstvom. Za ta svoj načrt je že skušala dobiti pristanek Vatikana. Dotični odstavek v pismu škofa Milinovića se glasi: »Že je bila stvar od Avstro-Madžarije tako zasnovana, da bi bil Strossmayer proglašen za norca in kot tak vtaknjen v kak samostan, odvisno je bilo samo še od Rima, da na to pristane. Mene so na dotičnem mestu vprašali za mnenje. Jaz sem našega Strossmayerja obranil, a tudi naši slovanski stvari v toliko koristil, da so zares v Rimu okrenili politiko napram Slovanom na bolje in se kolikor toliko otresli pritiska Avstro-Ogrske ...« — Strossmayer je bil v Avstro-Ogrski edini škof, ki ni hotel plesati tako, kakor so godli na Dunaju in v Pešti, zato so se ga hoteli na vsak način iznebiti. Ker mu drugače niso mogli blizu in ker je užival največji ugled ne samo v slovanskem, nego tudi v tujem svetu, so ga hoteli enostavno proglasiti za blaznega in ga zapreti v samostan, da bi ne mogel več motiti njihovih načrtov s Slovani. Pa jim je prekrižal račune škof Milinović, ki je v Strossmayerju zrl svojega vzornika.*

### Kar mu ne dela časti ...

*»Samouprava«, glavni organ JRZ, je imela še nedavno v »Obzoru« svojega zvestega sotrudnika in prav često se je sklicevala na njegovo mnenje. Pa časi se spreminjajo in danes sta si tudi »Samouprava« in »Obzor« v laseh. Tako-le bere glasilo JRZ zagrebškemu spletkarju levice: »Nam je zelo žal, da moramo ugotoviti, da je tudi v pozabljivosti »Obzor« ves v znaku prvenstva. Sedanji glavni urednik je prevzel »Obzor« v tradicijah Strossmayerjevega jugoslovenstva. In ne samo to. Sam dr. Dežman je čuval to tradicijo vse do leta 1914. Danes pa se »Obzor« trudi, da bi z redko uporno dialektiko osporil jugoslovenstvu nacionalne atribute, reducirajoč ga enostavno na zemljepisni pojem. Ta zadnji rekord »Obzoru« ne dela posebne časti. Vsekakor bo dr. Dežman ostal v tem pogledu osamljen. Vprašanje je samo: bodo-li poznejša pokolenja to rekorderstvo štela »Obzoru« v zaslugo, ali za vzgled dobe, ki ni imela mož hrabrih in doslednih. Mi vemo, da se jugoslovenstvo pri nekem delu zagrebškega časopisja nahaja na indeksu, pa se čudimo, da tudi v tem oziru »Obzor« koraka pred vsemi. V starih letnikih tega lista, ki lahko služijo za zgodovinsko gradivo, bi lahko dr. Dežman, ako bi jih listal, nemara našel tudi svojo vest ...«*

### Priprave za Horthyjev obisk na Poljskem

**Varšava, 17. januarja.** V krakovskem gradu Wavel so že pripravljene sobe za madžarskega regenta Horthyja. Horthyja bo spremljalo na potovanju po Poljskem 20 časnikarjev.

**Curih**, 17. januarja. Beograd 10. Paris 14.425, London 21.635, New York 433, Bruselj 73.20, Milan 23.78, Amsterdam 241, Berlin 174.325, Dunaj 80.85, Praga 15.20, Varšava 80, Budimpešta 88.

# Kranjske občinske zadeve

## Odobritev računskih zaključkov in prekoračenih postavk — Prevedba občinskih uslužbencev

Kranj, 16. januarja

V petek 14. t. m. se je vršila 9. redna seja občinskega odbora. Župan g. Česenj je med poročili županstva poročal najprej o pregledu blagajne in njenem stanju dne 31. dec. Dohodki so znašali din 786.270.82 izdatki pa din 444.486.36 presežek din 348.782.16 obstoja iz gotovine, naložene pri poštnem čekovnem uradu, v Mestni hranilnici in v bonih. Uprava je pri pregledu našla blagajno v redu. Občina je bila obveščena, da je s 15. jan. pričela poslovati podružnica Javne borze dela, z vsem poslovanjem pa prične 1. febr. Na Cojzovi cesti dela občina kanalizacijo od nove šole do Kokre. V ta namen je razpisala doba vo čementnih cevi. Izmed treh ponudnikov je dobavo izlicitiral kot najnižji ponudnik Likozar Rok iz Stražišča, ki bo dobavil cevi po din 35.75. Na zadnji občinski seji je bila iznešena pritožba, da se v klavnici premalo kolje, marveč se zato uvaža nepregledano meso. Župan je 3. jan. sklical na sestanek vse mesarje, ki so se pritožili, da so dnevne cene živini v klavnici previsoko odmerjene. Podvzeli se bodo koraki, da se dnevne cene napram tržnim znižajo.

**Poročilo finančnega odseka.** 1) Odobritev računskega zaključka in ubožnega sklada za l. 1935/36. Poročal je član uprave g. Fock. Dohodki so znašali din 1 milijon 867.129,44 to se pravi za din 39.135.74 več kot so bili preliminirani. Izdatki so bili sledeči: osebni din 399.800.— materijelni pa 1.500.586.—, skupaj torej izdatki din 1.900.386.—; faktični izdatki po proračunu pa so znašali din 1,775.338.—. Računski zaključek je finančni odsek odobril, predložil se bo še banski upravi.

2) Odobritev prekoračljajev za l. 1936-37 in dvanajstin v l. 1937. Prekoračile so se sledeče postavke: bolniško zavarovanje za din 5.490.—; vojaške zadeve din 61, javna razsvetljava, centralno prižiganje din 40 tisoč 280.—; izdatki za občinska poslopja din 8.605.—; za pločnik na Jezerski cesti din 6.532.—; nabava zdravil in cepiva din 406.; stroški za nadaljevalno šolstvo din 928.—; davki din 1.406.—; skupaj so znašali prekoračljaji proračuna za l. 1936/37 din 55.917.32. Lansko leto od 1. aprila do 1. avgusta se je gospodarilo z dvanajstinami. V tem času se je prekoračilo pet postavk: za pisarniški materijal se je več izdalo din 1.138.—; za poštne-telegrafske pristojbine din 671.—; za javno razsvetljavo din 7.490.—; za vzdrževanje in popravilo cest din 21.830.—; za kredite za nezadostno preliminirane postavke din 1833.—; za kredit za nepričakovane materijalne izdatke din 5470.—; za čas dvanajstin je bil proračun prekoračen za din 38.473.40. Vse računske zaključke in prekoračljaje je občinski odbor odobril soglasno.

3) Od zemljišča »Prevole« ob cesti Kranj—Kokrica se je sreskemu cestnemu odboru brezplačno odstopilo 10 kv. m. sveta za napravo petih planij, t. j. odlagališč gramoza. 4) soglasno se je odobril dogovor občine s korno ustanovo, ki se nanaša na razna manjša dela pri dohodu na novi most med Škofjo in Župniščem. Občina bo morala splanirati cesto, napraviti zidove in razna manjša dela, kar bo veljalo din 15.000.— 5) občinski odbor je odobril prodaja parcele t. j. ozke steze g. Pesareku med vrtom istega. V stvari je šlo le za formalno ureditev. 6) na ponovno prošnjo se je žandarmerija brezplačno odstopila v svrho zgradnje kasarne za nastanitev orožništva bivša Sirčeva parcela blizu Fidra, kjer je nekoč OUZD nameraval zidati zdravstveni dom. Parcela meri 890 kv. m., treba jo bo pa še nekoliko dopolniti na južnem koncu s sosednim zemljiščem, da bo mogoče graditi na njej. Občina je žandarmerijski komandi [illegible] 2 nogoja: da se kasarna zgradi v roku 2 let in da lahko občina v nji [illegible] nastani enega policijskega stotnika.

Ker je Kranj priznan kot klimatično mesto, mora po § 5 turistične odredbe imeti poseben turistični odbor, ki se navadno osnuje v okviru občine, sme se pa po § 7 prenesti tudi na kako organizacijo. Ker v Kranju deluje »Tujskoprometno društvo« v katerem je zastopana občina kot vsi stanovi se je v smislu sklepa občinskega odbora preneslo posle turističnega odbora na »Tujsko-prometno društvo«.

V tajni seji je obč. odbor glasom jesenj sprejetega in sedaj od banovine potrjenega statuta prevedel naslednje občinske uslužbence kot pragmatične: g. Engelmana, g. Ažmana, g. Mohorja in kot pripravnika g. Bizjaka.

# Organizirani praktični tehniki se uveljavljajo

## Včeraj so imeli občni zbor — Kongres praktičnih tehnikov

Ljubljana, 17. januarja

Lepa manifestacija stanovske zavesti je bil včerajšnji občni zbor Organizacije praktičnih tehnikov v mali filharmonični dvorani. Posebno značilna je bila že izredno lepa udeležba, kakršne nismo vajeni na občnih zborih. Razen tega so se zbora udeležili tudi številni zastopniki oblasti, ustanov in združenj, kar dokazuje, da organizacija uživa lep ugled v javnosti. Bansko upravo je zastopal banski svetnik dr. Borštnar, mestno občino mest. svetnik inž. R. Škof, tehniško srednjo šolo in Komite tehničnega dela inž. Premelč. Zbornico za TOI Traven, Zvezo društev privatnih nameščencev J. Zemljič, a prisostvovali so še predsedniki obrtnih združenj: Združenja elektrotehničnih obrti za dravsko banovino Perčinlič, Združenja tesarskih mojstrov Kregar in Združenja zidarskih mojstrov Kalc. Sorodno organizacijo, Združenje diplomiranih tehnikov je zastopal Šenk.

Občni zbor je bil tretji redni a organizacije absolventov delovodskih šol obstojajo že 13 let. Pred leti so se združile v Organizacijo praktičnih tehnikov in od tedaj so praktični tehniki postali tudi pred javnostjo pomemben člen našega tehniškega stanu. Zbor je vodil predsednik Iv. Mihelčič, ki je v svojem poročilu dokazoval, kako potrebna je Organizacija praktičnih tehnikov zlasti zaradi izboljšanja zakonodaje za absolvente delovodskih šol. Avstrijska zakonodaja je bila v marsikaterem pogledu ugodnejša za absolvente, ki so zaradi tega mnogo lažje prišli do kruha ter primernih služb. Organizacija se odločno zavzema za interese svojega članstva in uspehov njenega delovanja so deležni tudi mnogi absolventi, ki stoje ob strani. Organizacija je v tesni zvezi z vsemi ustanovami, ki odločajo o eksistenčnih zadevah praktičnih tehnikov in ne zamudi nobene prilike, ko je treba posredovati za interese svojega članstva.

Tajniško poročilo (tajnik E. Sorn) nam je nazorno pokazalo, kako živo si organizacija prizadeva koristiti članstvu v stanovskem in strokovnem pogledu in da zavzema v naši javnosti pomembno mesto. Absolventov delovodskih šol ljubljanske tehnične srednje šole je naraslo od l. 1911 že na okrog 1500. To je že pomembna množica ljudi, ki znatno vplivajo na razvoj našega gospodarskega življenja kot tehnična moč. Seveda niso vsi organizirani, a kljub temu je organizacija močna in njeno življenjsko silo ter potrebo dokazuje stalen razvoj. Poseben pomen moramo organizaciji pripisati že zaradi tega, ker si prizadeva doseči domačim možem priznanje usposobljenosti in primerna službena mesta, ki jih, žal, še vedno zasedajo tujci. Toda organizacija ne zahteva le, da podjetja in ustanove namestijo njene člane zgolj zaradi tega, ker se sklicuje na njihovo kvalifikacijo, temveč tudi stori izredno mnogo za izpopolnitev strokovne izobrazbe svojega članstva. Dovolj je že, če povemo, da je v preteklem poslovnem letu priredila štiri večje ekskurzije, eno izmed njih celo v Italijo, kjer si je 28 udeležencev ogledalo celo vrsto tovarn in tehničnih zanimivosti. Lahko rečemo, da je članstvo OPT vedno na tekočem v svoji stroki ter da se neprestano izpopolnjuje.

To je dokazalo tudi knjižničarjevo poročilo (Wernig): organizacija si je ustvarila samo iz svojih sredstev lepo strokovno knjižnico, ki jo stalno izpopolnjuje. Lani je nabavila več novih strokovnih del za okrog [illegible]

Lani razpoloženje organizaciji tudi zaradi tega, ker zna dobro gospodariti s skromnimi sredstvi (članarina je nizka), o čemer smo se prepričali pri blagajniškem poročilu (I. Markelj). Lani je imela organizacija nad 18.000 din dohodkov, prebitek pa znaša 573 din. Sklenili so, da bodo odslej vsako leto nalagali prebitek v stavbni fond, karor sklenilo, da organizacija mora prej ali slej dobiti svoj dom (bodisi prostore v bodočem tehniškem domu ali samostojno poslopje). Organizacijsko premoženje znaša 25.370 din. Pozneje je bil sprejet tudi proračun, ki določa 20.550 din dohodkov v tem poslovnem letu. Ko že govorimo o gmotnih zadevah organizacije, je treba pripomniti, da članstvo resno razmišlja o ustanovitvi stavbne in kreditne zadruge. Zborovalci so pooblastili upravi odbor, da podpre moralno in gmotno ustanovitev zadruge.

Ko so se zastopniki oblasti in ustanov po poročilih funkcionarjev še posebej prepričali o izredni delavnosti organizacije, so ji v svojih izjavah čestitali in ji obljubili podporo. Tudi volitve so pokazale, da članstvo povsem zaupa dosedanjemu odboru, zato ni prišlo skoraj do nobenih sprememb. Izvoljen je bil Iv. Mihelčič kot predsednik in 10 odbornikov, 3 namestniki in trije člani nadzornega odbora.

Končno so sklenili, da bo organizacija priredila ob priliki proslave 50letnice našega obrtnega šolstva kongres praktičnih tehnikov. — Letos namerava organizacija prirediti dve ekskurziji v inozemstvo: v Leipzig med velesajmom in v Bolgarijo.

# Iz Maribora

— **Vprizoritev Župančičeve »Veronike Deseniške«** v režiji J. Kovača zahteva sodelovanje skoraj celega dramskega ansambla. V glavnih vlogah te za nas tudi zgodovinsko posebno zanimive žalostne igre nastopajo kot: Herman, grof Celjski — Grom Friderik, njegov sin — Nakrst, Friderikova žena Jelisava — Starčeva in Veronika — Kraljeva. Predstava bo združena v proslavo Župančičeve 60-letnice.

— **Po nedolžnem obtožena.** Neka gospa v Mariboru je obdolžila svojo 26-letno služkinjo Marijo R. tatvine. Služkinjo je krivica tako bolela, da je sklenila izvršiti samomor. Zato je izpila precej ocetne kisline. Obupanko so prepeljali v mariborsko bolnico, kjer so ji izprali želodec.

— **Uslužbenski davek.** Davčna uprava opozarja vse delodajalce, ki po zakonu pobirajo uslužbenski davek v davčnih markicah, da predložijo tekom januarja knjižice uslužbenskega davka na pregled davčni upravi za mesto Maribor v sobo št. 7. Proti kršiteljem se bo kazensko postopalo.

— **Žaga je zgorela.** Blizu Frama je na nepojasnjen način nastal požar na žagi posestnika Franca Santla. Ogenj je napravil okoli 20.000 dinarjev škode.

— **Težka nesreča.** V neki tukajšnji tovarni se je 38-letni kurjač Ivan Bokan hudo ponesrečil. Zaposlen pri kotlu, so ga objeli ognjeni zublji in zadobil je nevarne opekline na obeh rokah.

— **Mestni proračun.** Te dni so izgotovili novi mestni proračun za leto 1938-39. Proračun izkazuje 60.135.100 din izdatkov in prav toliko dohodkov in je torej za 2.921.930 din večji od lanskega. Za kritje izdatkov je uvedena 40% doklada na neposredne davke. Poleg tega sta uvedeni še dve novi davščini, in sicer 10% socialna doklada na neposredne davke, druga davščina pa je taksa za bivanje tujcev v mestu.

— **Poplava v Metelkovi ulici.** Stanovalci v zasilnih stanovanjih mestne občine v Metelkovi ulici 7 se upravičeno pritožujejo nad neredom gospodarja teh stanovanj. Na dvorišču te delavske kolonije ni izvedena kanalizacija in je sedaj ob času tajanja snega nastala celo povodenj ter obstoja nevarnost, da vdre voda v stanovanja, ki so že itak dovoli vlažna in nezdrava. Mestna občina, ki tako redno izterjava najemnine, naj poskrbi tudi za zdravje ubogih delavcev v teh zasilnih stanovanjih in izvrši kanalizacijo na dvorišču.

— **Prometna nesreča.** Na cesti Hoče—Slivnica se je hotel 25letni kolesar Štefan Sušec iz Orehove vasi izogniti nekemu vozniku. Pri tem pa je s kolesom trčil v nasproti vozeči avtomobil. Sušec je z glavo razbil šipe avtomobilskih vrat in si popolnoma razrezal glavo in strl lobanjo. Nesrečnega poškodovanca so takoj prepeljali v mariborsko bolnico, kjer se bori s smrtjo.

— **Nagnetu brata šel sedet v zapor.** Orožniki na Muti so prijeli 30letnega čevljarja Antona Š., ki je pravkar prišel iz zapora. Ko so ga vprašali, kakšno kazen je odsedel, je po daljšem oklevanju izpovedal, da je na bratovo prigovarjanje in za malenkostno nagrado namesto njega odslužil 14-dnevno kazen. Sedaj bosta morala oba brata v zapor.

— **Tatinska služkinja.** Te dni je v Dravogradu neznanokam izginila 15letna Elizabeta Špurej, ki je služila pri tamkajšnjem gostilničarju Pšeničniku. Ta je ugotovil, da je z mlado pokvarjenko izginilo tudi za 2000 din ženske obleke in zlata ura. Za tatico poizvedujejo.

# Pred uro duhov ali po nji?

## Nenavadna pravda za očetovstvo, v kateri priče obremenjujejo in same sebe pokopavajo

Ljubljana, 17. januarja.

V neki vasi pri Kamniku se je 6 let stari fantek najbrže kepal s svojimi tovariši, medtem ko so sodniki v Ljubljani raziskovali, ali je bil ta otrok spočet pred polnočjo ali po polnoči. Ura njegovega spočetja je namreč odločilne važnosti za njegovo mater, ki se je morala pred sodniki zagovarjati zaradi krive prisege.

Pred šestimi leti se je rodil postavni in lepi Pepci nezakonski fantek. Kdo je oče? so se izpraševali v vasi. Mati je nekaterim povedala že pred rojstvom črvička, da je njegov oče premožni France. France je imel res razmerje z lepo Pepco, toda sprla sta se, preden je odšel k vojakom. Pač ji je kot vojak pisal dvakrat. Pepca mu je na enkrat odgovorila. Po vasi so pa šušljali, da je Pepca rada pogledala tudi druge postavne fante, ki so prihajali v gostilno, kjer je služila. O tem je izvedel seveda tudi France. Ko se je vrnil od vojakov, je kljub temu povabil nekega večera Pepco na svoj dom. Natančno 300 dni po tem sestanku je Pepca rodila fantka.

France je zanikal očetovstvo. Prišlo je do pravde za alimente. Pepca je prisegla, da po sestanku s Francetom ni imela intimnega razmerja z nobenim moškim. Na podlagi te prisege je bil France obsojen na plačevanje alimentov. Njena tovarišica Marija, ki je z njo služila v isti hiši in z njo spala v isti sobi, je tudi pod prisego pričala, da je kritično noč Pepca odšla z doma po 11. uri in da se je vrnila šele po polnoči. Za sodbo v tej alimentacijski tožbi so bile važne ure. Otroci se navadno rode po 9 mesecih, toda zakon dopušča maksimalno mejo 300 dni. Izračunali so, da je od dneva, ko je bila Pepca zadnjikrat pri Francetu, do dneva poroda poteklo natančno 300 dni, ako je bila Pepca po polnoči pri Francetu. Ako je pa bila doma že uro pred polnočjo, kakor trdi obtožba, je potekel 301 dan in France po zakonu ne more biti oče.

Pepca je zatrjevala, da ni prisegla po krivem in da je vse resnično, kar je izpovedala v alimentacijski tožbi. Fantek je rasel in ljudje so opazili, da postaja čedalje bolj podoben Francetu št. 2, ki je rad zahajal k Pepci, medtem ko je bil France št. 1 pri vojakih. Po vaških čenčah prijateljstvo med Francetom št. 2 in med Pepco ni bilo tako nedolžno. Toda pri pravdi za alimente se France št. 2 ni imenoval in navidezno je bilo vse v redu, ko je bil France št. 1 obsojen. Plačeval je v redu nekaj let alimente, medtem je pa čedalje bolj dvomil o svojem očetovstvu in denarja mu je bilo gotovo tudi škoda. Začel je zbirati dokaze, da ni oče otroka, ki ga je rodila Pepca.

Nekega lepega dne je postal prijatelj in zaščitnik Franceta št. 2. Ta France sam namreč nič nima, čeprav je sodnikom rekel, da je trgovec z apnom in da zida hišo. Ko so ga bolj natančno izpraševali, je priznal, da kupčuje za provizijo s poinočjo denarja, ki je last Franceta št. 1 in da zida hišo prav za prav njegova mati. Po materini smrti pa utegne dobiti del premoženja. Tako prijateljska sta postala France št. 1 in France št. 2, da je France št. 2 priznal Francetu št. 1 reči, ki jih fant fantu navadno ne prizna, posebno če gre za očetovstvo in za alimente. France št. 2 je priznal, da je imel razmerje s Pepco še po tisti usodni noči, od katere je poteklo 300 dni do rojstva otroka. Tako je imel France št. 1 v rokah dokaz, da je Pepca po krivem prisegla, ko je prisegla, da po tisti noči ni imela opravka z nobenim moškim.

France št. 1 je pa dobil še drugo pričo, in sicer prijateljico in tovarišico lepe Pepce služkinjo Marijo, ki je v alimentacijski tožbi izpovedala, da pred polnočjo Pepce ni bilo domov. Marija je pred letom dni zapustila prejšnjo službo in postala služkinja pri Francetu št. 1. Ta je zdaj torej njen gospodar in delodajalec, služkinja Marija pa gospodarjeva glavna priča v tožbi proti Pepci. Pred sodniki je služkinja Marija, bivša prijateljica obtoženke, izjavila, da je v alimentacijski tožbi po krivem pričala, ker jo je Pepca pregovorila in jo podkupila. Ni res, je rekla, da je bila Pepca tisto noč po polnoči doma, temveč se je vrnila že pred polnočjo. Državni tožilec je takoj izjavil, da si pridrži kazenski pregon te priče, ki je s svojo izjavo pokopala sama sebe, je priznala, da je po krivem pričala, hoteč dokazati, da France št. 1, njen gospodar, ni oče otroka, ki ga je rodila Pepca.

France št. 2 je pa tudi pogumno pričal, da je imel s Pepco razmerje še po kritični noči, je torej priznal, da je on oče. Pepca ga vsaj lahko toži za alimente na podlagi njegovega pričevanja, čeprav bo obsojena zaradi krive prisege. Razlika je samo ta, da je France št. 1 bogat, Franc št. 2 pa nič nima in najbrže nikoli nič ne bo imel. Mali senat je dvomil o verodostojnosti obeh obremenjevalnih prič in je sklenil zaslišati še neke kontrolne priče. Pepca se je zagovarjala prav temperamentno, in je trdila, da je žrtev ogabnega komplota.

# Iz Trbovelj

— **Cena mesa.** Uprava občine je sklenila glede na naraščajočo draginjo, da sama regulira cene posameznim življenjskim potrebščinam, zlasti mesu, katerega cene so bile v zadnjem času na tukajšnjem trgu zelo neenotne. Danes je uprava občine razglasila, da smatra pri današnjih nakupnih cenah primerno prodajno ceno za meso I. vrste 12 din za kg, drugovrstno po 8 do 9 din za kg, tretjevrstno za po 6 do 7 din za kg. Prebivalstvo vabi uprava občine, da disciplinirano pomaga oblastem pri izvrševanju tega ukrepa ter prijavi občini vse nedostatke in prestopke. Uprava občine opozarja zlasti, da mora imeti vsak mesar na črni deski in na vidnem mestu označene cene kvalitetnega mesa, da kvalitetne številke 1, 2 in 3 ne sme mesar izrezati, ker prevari s tem stranko. Stranke same pa naj pri nakupu pazijo na te znake in primerjajo cene. Uprava občine razglaša redno vsak mesec, koliko in kakšnega mesa so poklali posamezni mesarji, s čimer je podana možnost kontrole konzumentu. Zlasti se opozarja, da je prodaja kvalitetnega mesa po drugi ceni nedopustna in kazniva. Ta ukrep se nam zdi zelo primeren in ga bo vsak občan odobraval, zlasti glede kontrole mesa, ki naj bo s strani oblasti kolikor mogoče stroga in pogosta, da se zaščiti zdravje prebivalstva.

# Letošnji »Mariborski teden«

Maribor, 16. januarja

Že o priliki priprav za lanski »Mariborski teden« se je pojavil načrt, prikazati ogromen napredek industrije, obrti in trgovine Maribora po zedinjenju. Ta načrt je bil zaradi izrednih predpriprav ter velikih stroškov ki bi bile v zvezi s tako reprezentativno razstavo, preložen na letos, ker se ravno letos zaključi drugi decenij te najpopolnejše dobe razvoja Maribora in njegovega zaledja. V četrtek dne 13. t. m. so se zbrali vsi zastopniki gospodarskega, kulturnega in socialnega življenja v Mariboru ter ugotovili nujnost take reprezentativne zgodovinske razstave. Sklenjen je bil sledeč komunike:

Zbrani zastopniki mariborskega gospodarskega, socialnega in kulturnega življenja pozdravljajo misel razstave o razvoju Maribora z njegovim zaledjem v letih 1918 — 1938 in apelirajo na mestno občino mariborsko, na upravo »Mariborskega tedna«, na vse javne ustanove v Sloveniji in Jugoslaviji ter na vse domače gospodarske kroge, da pripomorejo k realizaciji podobe mariborskega napredka v dveh jugoslovanskih desetletjih. Razvoj Maribora v letih 1918 — 1938 je brez primere z vso drugo mariborsko preteklostjo in je dokaz naše domače gospodarske in kulturne aktivnosti ter sposobnosti. Zbrani zastopniki vidijo zato v jubilejni razstavi celokupnega gospodarskega, kulturnega, socialnega, upravnega in življenjskega razvoja Maribora z njegovim zaledjem v dobi let 1918 — 1938 narodnostno in državno nujnost, katero morajo uresničiti.

V sredo 26. t. m. se bo vršila običajna velika anketa na mestnem magistratu kot uvod v priprave za letošnji jubilejni »Mariborski teden« ter je z gotovostjo pričakovati od vseh javnih funkcionarjev in tudi od strani zasebnega gospodarstva, ki je prišlo v Mariboru po ustanovitvi Jugoslavije do nepričakovanega izrednega razvoja, vsestransko sodelovanje.

# Iz Ptuja

— **Spomladanska nedelja.** Včerajšnja nedelja je bila izredno lepa. Solnce je sijalo toplo kakor v pozni pomladi. Park je naenkrat oživel, vse je hitelo na prosto, da se navžije po dolgem času lepega vremena. Tudi popoldne je bilo zelo živahno v parku in so bile skoraj vse klopi zasedene. Po izredno hudem mrazu si je vsak zaželel toplote.

— **Dva napada.** V Sp. Velovleku je bil napaden 25letni dninar Ignac Repič. Napadalec ga je obdelal z nožem po hrbtu in obrazu. Prepeljan je bil v bolnico. — V Stojncih pa je več fantov napadlo kočarjevega sina Franca Toplaka ter ga težko poškodovalo. Tudi Toplaka so prepeljali v bolnico.

— **Kino obiskovalci** se zadnji čas pritožujejo nad upravo kina, da se ne drži sporeda. Sprememba sporeda ni znana, dokler že ne sediš v kinu. Ravno tako se že delj časa ne predvaja Foxov žurnal, akoravno je na sporedu objavljen. Večkrat je objavljen tudi kulturni film, ki pa ga na platnu ne vidimo. Pričakujemo od kinouprave malo več reda v tem pogledu, ker so cene sedežem itak visoke.

— **Povišanje cestne doklade.** Po občinah ptujskega sreza je razglašeno, da bo sreski cestni odbor v proračunskem letu 1938/39 za kritje primanjkljaja pobiral 22%-no cestno doklado na vse dokladam podvržene državne davke. Proti sklepu cestnega odbora je dopustna pritožba v 15 dneh. Lani je znašala cestna doklada 16% in se je torej zvišala za 6%.

— **Poprava volilnih imenikov.** Volilne upravičence opozarjamo, da se izpolnjuje volilni imenik in ima vsak pravico istega vpogledati. Eventualne reklamacije je treba prijaviti najpozneje do 25. t. m. pri mestni policiji.

—**Kako smo se lani pravdali.** Iz statističnih podatkov tukajšnjega sodišča je razvidno, da je bilo v letu 1938 vloženih 1454 opominjevalnih tožb. V bagatelnih zadevah je bilo treba prevzeti iz leta 1936 57 tožb, rešenih pa je bilo lani vsega 430 tožb. Eksekucijskih predlogov je bilo vloženih 6350, prisilnih uprav je bilo 309 in rubežev na premičnine 2365. Sodnih odpovedi stanovanjn in lokalov je bilo 118 ter 962 zapuščinskih zadev. Na kazenskem oddelku pa so tudi številke porasle, znak, da imamo v našem kraju še vedno dosti pretepov in raznih drugih deliktov. Iz leta 1936 je bilo prenešenih 95 nerešenih kazenskih zadev ter je bilo vsega v minulem letu 1198 zadev tekočih. Rešenih je bilo vsega skupaj 1216 zadev. Brez sodne obravnave je bilo poravnanih 648 zadev, na razpravi, odnosno oddanih višjim instancam pa je bilo 62 zadev. Sodb je bilo razglašenih 485, kontumacev pa je bilo 39. Pritožb je bilo 5, prizivov pa 71. Pravnih pomoči je bilo v 587 zadevah.

— **Proračun mestne občine za l. 1938/39** je razgrnjen 5 dni pri mestnem knjigovodstvu in ima vsak pravico istega vpogledati.

— **Ponarejeni kovanci** po 10 in 50 dinarjev so se v zadnjem času zopet pojavili. Policija opozarja trgovce in gostilničarje, da strogo pazijo na denar ter eventualno vsak primer takoj prijavijo.

# Beležnica

### KOLEDAR

**Danes:** Ponedeljek, 17. januarja katoličani: Anton

### DANAŠNJE PRIREDITVE

**Kino Matica:** Beli jorgovan
**Kino Ideal:** Opasni zaljubljenci
**Kino Sloga:** Dama v sivem
**Kino Union:** Poročnik indijske brigade
**Kino Moste:** »Lumpaci vagabund« in »Irena«
**Kino Šiška:** Otroci sreče

**Prirodoslovno društvo:** predavanje univ. doc. dr. Ladislava Klinca o temi »Vitamini« ob 20. v dvorani Delavske zbornice.

### DEŽURNE LEKARNE

**Danes:** Dr. Kmet, Tyrševa cesta 43, Trnkoczy ded., Mestni trg 4, Ustar, Šelenburgova ulica 7.

# Izpod sita

*Unionska dvorana je nabito polna. Nohena kulturna prireditev, noben koncert ali predavanje, pa naj bi bilo še tako zanimivo in važno, bi ne moglo privabiti toliko poslušalcev. Vsaka doba ima svoje posebne značilne pojave. Eden takih pojavov naše dobe je kino. V naglem tempu življenja smo postali nervozni, da hlastamo po trenutnih doživetjih in užitkih, življenje mora hiteti mimo nas kakor na filmskem traku, drugače z njim nismo zadovoljni. Zato se je toliko ljudi izneverilo gledališču in zapisalo kinu.*

*V filmu »Poročnik indijske brigade« doseže poveličevanje vojnega duha višek, ko se požene 600 vitezov indijske brigade na iskrih konjih v »dolino smrti« na Krimu med žrelo topov, kjer kosi smrt na vse strani, da padajo mlada življenja, kakor zlato žitno klasje pod ostrimi srpi mladih žanjic. Kri zastaja človeku v žilah ob pogledu na to strahovito klanje, na ta divji ples vojne furije. V najhujšem bojnem metežu se srečata častnik indijske brigade in verolomni, zahrbtni indijski mogotec, ki je bil dal poklati poleg posadke premagane angleške trdnjave v Indiji tudi vse žene in otroke. Po načelu »zob za zob« se mu hočejo kopjaniki indijske brigade osvetiti. V divjem galopu pridirja junak romana, po katerem je izdelan film, pred krvoločnega hana, ki pa potegne samokres in ga smrtno rani. Toda v zadnjem trenutku dvigne častnik kopje in predre z njim hanova prsa.*

*Grozen prizor kulminacije človeške strasti. In ob tem prizoru je zadonelo po dvorani ploskanje... Da, ploskanje ob prizoru, ko dva človeka ubijeta drug drugega. Nagib tu ne more biti pojasnilo in utemeljitev, saj gre za ubijanje, ki se ne da z nobenim načelom in nobenim argumentom opravičiti.*

# Iz Poljčan

— **Iz občinske pisarne.** Občina razglaša, da je sreski cestni odbor sklenil pobirati v proračunskem letu 1938/39 za kritje stroškov 18% sresko cestno doklado na državne neposredne davke. — Invalidi, ki želijo biti sprejeti v invalidski dom v Našicah, naj naslove zadevno prošnjo direktno na ministrstvo socialne politike in narodnega zdravja. — Registracijo biciklov in fijakerskih voz je treba opraviti v mesecu januarju. Lastniki morajo s prijavo oddati tudi evidenčno tablico. — Še nadalje se sprejemajo naročila za semenski krompir. — Davčna uprava poziva vse delodajalce, da pošljejo do konca meseca na vpogled vse knjižice uslužbenskega davka. Prijave pridobnine, poslovnega davka, rentnine in prijave za znižanje dopolnilnega davka je vložiti pri davčni ali občinski upravi najkasneje do 31. januarja. Uradni popravek volilnih imenikov se vrši samo ta mesec. — Opozarja se na tečaj za traviniške pomočnike, ki bo v št. Juriju ter se zadevne prijave sprejemajo do 15. februarja. V torek 25. januarja bo tukaj uradni dan.

# Iz Celja

—c **Dve predavanji.** Na ljudskem vseučilišču bo predaval drevi ob osmih g. Griesbach iz Zagreba o Durmitorju in Črni gori ter predvajal nad 200 krasnih skioptičnih slik v naravnih barvah. Pod okriljem Trgovskega društva v Celju bo predaval v četrtek 20. t. m. ob 20. v isti predavalnici g. prof. Franjo Škof iz Maribora o kolonialnem blagu ter njegovem predelovanju in uvozu. Tudi to predavanje bo s skioptičnimi slikami.

—c **Dve nesreči.** Pred dnevi je padel 12-letni sin dninarice Miroslav Špiljak iz Lisc pri Celju pri sankanju in si zlomil desno roko v ramenu. V Pesjem pri Velenju se je 17letni sin upokojenega rudarja Franc Viher pri smučanju zaletel s tako silo v neko drevo, da si je zlomil desno nogo nad kolenom. Ponesrečenca se zdravita v celjski bolnici.

—c **Kuharska razstava,** ki bo novost za Celje bo od 2. do vštetega 6. februarja v mali dvorani Celjskega doma. Poleg celjske hotelske in restavracijske obrti bo na razstavi sodeloval tudi znani kuharski mojster g. Babinek iz Maribora. Razstava bo zelo zanimiva in poučna.

—c **Obračun mestne občine.** Zaključni račun o gospodarstvu mestne občine celjske in njenih podjetij za proračunsko leto 1936-37 je razgrnjen pri mestnem računovodstvu na splošni vpogled do vštetega 21. t. m. ob uradnih urah. Morebitne ugovore je treba vlagati do tega dne pismeno pri mestnem poglavarstvu. Pravico do vpogleda in ugovorov ima vsak član mesta Celja in tudi vsaka oseba, ki plačuje državni neposredni davek od kateregakoli dohodka v mestu.

### ZA VOŠČILO

— Mamica, striček mi je dal za novoletno voščilo dinar.

— No, ali si mu rekel za to kaj lepega?

— Seveda sem mu rekel. Dejal sem: ne dežuje sicer ne, prši pa le.

# DNEVNE VESTI

— **Važna turistična konferenca.** Pod predsedstvom predsednika Turistične zveze iz Splita dr. Tartaglie se je pričela včeraj zjutraj v Zagrebu važna turistična konferenca medborničnega in medbanovinskega poslovnega odbora. Banesko upravo dravske banovine je zastopal na konferenci kot opazovalec načelnik trgovinskega oddelka dr. Ratej. Najvažnejši je bil referat o turističnem dinarju, s katerim bi se lahko odstranile posledice močne konkurence drugih držav. Za nas je najvažnejše, da bi prišli z znižanjem tečaja turističnega dinarja tujci do cenejšega dinarja in da bi se vsaj deloma izravnale cene v naših hotelih z onimi v Italiji. Turistični interesi naše države zahtevajo znižanje tečaja turističnega dinarja za 25%. Na konferenci se je govorilo tudi o klasifikaciji hotelov in maksimiranju cen. Pomladi bo sklican v Dubrovniku velik manifestacijski turistični kongres.

— **Nova telefonska centrala v Zagrebu.** V soboto zvečer je začela poslovati v Zagrebu nova razširjena avtomatična telefonska centrala. Vse številke od 2000 do 2999 so izpremenjene iz četveroštevilčnega v peteroštevilčni sistem. Pojavili so se takoj prekupčevalci, ki so pokupili vse telefonske imenike po 16 din, zdaj jih pa prodajajo celo po 100 din, ker je povpraševanje po njih zelo veliko.

— **Jugoslavija se udeleži letošnjega velesejma v Leipzigu.** Tudi na letošnjem pomladanskem velesejmu v Leipzigu, ki bo od 6. do 14. marca, bo Jugoslavija zastopana. Naša kolektivna razstava na lanskem pomladanskem velesejmu je dosegla velik uspeh, zaradi česar so lahko razstavljalci stopili v stik ne samo z nemškimi, temveč tudi z uvozniki drugih držav. Zato je trgovinsko ministrstvo odredilo, da se tudi letos organizira v Leipzigu kolektivna jugoslovenska razstava, ki bo nazorno prikazala stanje našega kmetijstva in industrije.

— **25. dražba »Divje kože«.** Vseh vrst kožuhovino sprejema lovska organizacija »Divja kožа«, Ljubljana, velesejem, za prvo letošnjo dražbo, ki bo 24. januarja. Kar imate blaga, za torej odpošljite, »Divja kožа« je lovska prodajna organizacija, zato služi izključno koristim našega lovstva.

**Kino Sloga — Tel. 27-30**

predvaja senzacionalen in zabaven Sherlock Holmes kriminalni film

**Dama v sivem**

V glavnih vlogah:
**Herman Speelmans in Trude Marlen**

Dve uri senzacij, napetosti in borbe! Ne zamudite si ogledati ta film! Preskrbite si vstopnice v predprodaji!
Predstave ob 16., 19.15 in 21.15 uri

— **Direkcija »Rečne plovidbe kraljevine Jugoslavije« v Beogradu** sporoča pod br. 293-38, z dne 5. t. m., da je **uradno ustavljen promet** s 1. januarjem 1938 na Donavi višje od Oršave, na pritokih in kanalih ter da se z dnem 5. I. 1938 ustavlja celokupni promet tudi na ostalih plovnih potih.

— **Za štiri dni v Gorico—Trst** z avtom po Vipavski dolini 30. t. m. do 2. februarja. Priglasite se takoj za podrobna navodila na naslov »Družinsveti«, Ljubljana, Sv. Petra nasip 17.

— **Krasen solnčen dan v Zagrebu.** Dočim smo imeli v Ljubljani včeraj pusto megleno vreme je bil v Zagrebu pravi pomladanski dan. Lepo toplo vreme so mnogi Zagrebčani izkoristili za izlete v okolico.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo večinom oblačno vreme. Včeraj je deževalo v Beogradu, Splitu in na Rabu, snežilo pa v Sarajevu. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 13, v Zagrebu 11, v Mariboru 9, v Beogradu in Sarajevu 7, v Ljubljani 3.5. Davi je kazal barometer v Ljubljani 765, temperatura je znašala —0.2.

— **Nesreča pri Dobrunjah.** Reševalci so bili včeraj pozvani v Sadinjo vas pri Dobrunjah, kjer so delavci Kranjskih deželnih elektrarn napeljevali električni vod. Zemlja okrog nekega droga je bila globoko zamrznjena in so jo delavci pri vznožju nekoliko razkopali. Nato je splezal na drog 20letni Jože Podržaj iz Ponove vasi pri Grosupljem. Ko je bil že na vrhu, se je drog naenkrat nagnil in je Podržaj padel z viška na tla. Dobil je hude notranje poškodbe, si zlomil desno nogo in se težje poškodoval tudi po obrazu.

— **Tatvina zlatnine na Okroglem.** Posestniku Andreju Trillerju na Okroglem pri Kranju sta bila v petek ukradena dva zlata poročna prstana, zlata ženska ovratna verižica z okroglim obeskom, nikljasta žepna ura, zapestna ženska ura in denarnica s 500 din. Tatvine sta osumljena dva mlajša moška, ki sta v hiši beračila.

— **Zaplenjeni sumljivi predmeti.** Orožniki iz Sv. Križa pri Litiji so pred dnevi ustavili na cesti nekega Ignacija Brzina, ki so ga prijeli zaradi sumljivega vedenja. Brzin je imel s seboj večji zavoj, v katerem so našli orožniki več sveč, namizni prt iz češkega platna, nekaj servet, svileno žensko kombinežo, nekaj kozarcev in več žlic ter nožev. Brzin trdi sicer, da je predmete kupil od neznanega človeka pred ljubljansko bolnico, vendar pa je verjetneje, da so bili nekje ukradeni.

— **Zasledovana sleparja.** Policijska uprava je bila brzojavno obveščena iz Beograda, da sta pobegnila najbrž nekam v Slovenijo Oton Bazler in Nedeljko Čeperkovič. Prvi, ki je češkoslovaški državljan, je s ponarejenimi dokumenti dvignil v živinorejski zadrugi v Beogradu 130.000 din, drugi pa je tudi poneveril večjo vsoto v naši in tujih valutah, poleg tega pa ima razne ponarejene listine in štampiljke, ki se jih poslužuje v sleparske namene.

— **Vlom v vilo na Trški gori.** V vilo Marije Baruškove na Trški gori pri Krškem so oni dan vlomili drzni tatovi. Ker je lastnica v Zagrebu in v vili ni sedaj nihče stanoval, so imeli tatovi lahko delo in so po vseh prostorih temeljito gospodarili. Odnesli so lovsko puško znamke »Hamerless«, lovsko dvocevno puško znamke »Glocke«, lovsko puško znamke »Beck Peschler Blitzstahl«, eno pištolo, dve flobertovki, pištolo za strašenje, več nabojev, nekaj kuhinjskega perila, siv ženski plašč, par visokih ženskih čevljev, usnjato žensko obleko zelene barve in nekaj druge obleke. Škoda znaša nad 15.000 din.

— **Pogreb, poroka in porod istega dne.** V vasi Lukač blizu Virovitice so imeli v hiši kmeta Simona Sandtnerja pogreb, poroko in porod istega dne. Sandtnerjeva dva vnuka sta se hotela oženiti istega dne in sicer v nedeljo 9. t. m. Dva dni prej je pa nenadoma umrl stari Sandtner, star 80 let. Pokopali so ga v nedeljo dopoldne, njegova vnuka sta se pa po pogrebu poročila. Zvečer je pa žena tretjega Sandtnerjevega vnuka porodila.

— **V smrt, ker se mu je žena poturčila.** Med Djakovo in vasjo Piškorevci se je obesil v gozdu bivši ruski ujetnik Mihajlo Tanas. Pri njem so našli poslovilno pismo, ki v njem pravi, da se bo obesil, ker se mu je žena poturčila. V Bosanski Gradiški se je njegova žena seznanila z nekim muslimanom in se preselila k njemu.

— **Gimnazijec zaklal svojega tovariša.** V Beogradu je bil storjen v soboto zvečer grozen zločin. 17letni dijak IV. gimnazije Radovan Janič je spremljal svojo sestro Dragico, dijakinjo IV. razreda gimnazije vsak večer, ko se je vračala iz šole. V soboto zvečer sta srečala blizu kavarne »Srbija« dva fanta z dijaškimi čepicami na glavah. Fanta sta začela klicati za njegovo sestro nedostojne besede. To je dalo Radovanu povod, da se je obrnil in ju pokaral. Enega je celo pahnil, potem je pa stopil k svoji sestri. Tedaj je pa skočil za njim 17letni dijak V. razreda gimnazije Naum Numović in mu zasadil nož v hrbet. Sestra je jela klicati na pomoč. Smrtno ranjenega dijaka so prenesli v bližnjo kavarno »Srbija«, kamor je kmalu pritekel njegov stric inspektor poštnega ministrstva. Nesrečni dijak je kmalu izdihnil, ubijalec se je pa sam javil policiji.

## Iz Ljubljane

—lj **Pogreb dr. Alfreda Šerka.** Včeraj popoldne je nastopil univ. prof. dr. Alfred Šerko svojo zadnjo pot izpred doma v Gregorčičevi ulici, kjer se je zbrala ogromna množica pokojnikovih prijateljev in znancev. Ko je duhovnik opravil cerkvene obrede, je Akademski pevski zbor zapel žalostinko »Glej, kako umira pravičnik«, nato pa je žalni sprevod krenil pred univerzo, katere balkon je bil v črnem, s poslopja so plapolale tri črne zastave in pred vhodom so gorele luči. Pred univerzo so bili zbrani rektor, vsi dekani, akademski senat in profesorski zbor. Pokojniku v slovo je spregovoril rektor dr. Rado Kušej. Po njegovem govoru so akademiki zapeli »Umrl je mož«, nato pa je žalni sprevod, v katerem so bili najodličnejši predstavniki naše javnosti, tako ban dr. Natlačen in župan dr. Adlešič, predstavniki zagrebške in beograjske univerze, Narodnega gledališča ter raznih drugih organizacij, korporacij in ustanov, krenil na pokopališče na Vič. V kapelici je Akademski pevski zbor zapel žalostinko »Beati mortui« in pri odprtem grobu »Srce je žalostno« — pesem, ki je bila dr. Šerku v življenju najdražja. Naj počiva v miru!

—lj **Ustanovitev Inženjerske zbornice v Ljubljani.** V soboto popoldne je bila v mestni zbornici ustanovna skupščina Inženjerske zbornice, ki je na podlagi novega zakona o inženjerskih zbornicah dobila novo, trajno osnovo. Zborovanje je vodil predsednik inž. Milko Pirkmajer, ki je poudarjal, da se je delovno področje pooblaščenih inženjerjev po novem zakonu znatno razširilo in obsega vse panoge narodnega gospodarstva od kmetijstva, gozdarstva in stavbarstva, eksploatacije in predelave rudnih zakladov do vseh panog industrijske delavnosti. S skupščine je bila poslana Nj. Vel. kralju Petru II. udanostna brzojavka, pozdravne brzojavke pa regentskemu svetu in kraljevski vladi. Na koncu je bila izvoljena nova uprava s predsednikom inž. Milkom Pirkmajerjem in podpredsednikom inž. Feliksom Lobetom na čelu.

—lj **Slovanski večer in obrtniški ples.** Tradicionalni Slovanski večer JNAD Jadrana na Taboru je bil ena najlepših prireditev letošnjega predpusta. Prostrani Tabor je bil ob 21., ko je prispel zastopnik Nj. Vel. kralja Petra II., kraljevskega dvora in kneza namestnika general Dodić, nabito poln. G. generala in gospo so sprejeli predstavniki JNAD Jadrana ter ju med zvoki godbe skozi špalir odvedli do odra. Predsednik prireditvenega odbora jurist Rajič ga je prosil, da sporoči na najvišjem mestu zahvalo in izraze udanosti. Predsednik Jadrana filozof Mlakar je v slavnostnem govoru očrtal pota JNAD Jadrana in ponovno poudarjal v imenu nacionalne mladine zvestobo nacionalni ideji. Pozdravil je tudi odlične predstavnike javnosti. Sledil je slavnostni spored in ko je bil zaključen, se je pričel ples, ki ga je s slavnostno polonezo otvoril general Dodić z go. Kramerjevo, soprogo ministra in senatorja dr. Alberta Kramerja. Ob zvokih izvrstnega Adamičevega jazza se je razvila potem prijetna zabava, ki je trajala do zgodnjih jutranjih ur. — Tudi v Kazini je bilo v soboto zvečer zelo živahno, saj so priredili tam obrtniki svoj ples, ki je tudi že tradicija, saj je bil prirejen že štirinajstič. Tudi ta ples so posetili mnogi odlični predstavniki javnosti, ki jih je vse toplo pozdravil predsednik Obrtniškega društva g. Rebek, zlasti pa zaslužnega obrtniškega vodjo g. Zadravca iz Središča, v proslavo katerega je bil tudi prirejen ta ples, saj je 40 let na čelu naših obrtnikov. Tudi tu je potekla zabava prav animirano in živahno do jutra.

—lj **Dr. Niko Zupanič častni občan Metlike.** V priznanje zaslug za Belo Krajino je občinski odbor v Metliki na nedavni seji izvolil bivšega ministra in sedanjega direktorja Narodnega muzeja dr. Nika Zupaniča za častnega občana Metlike. V trgovini P. Magdič na Aleksandrovi cesti je razstavljena krasna diploma, ki mu bo poklonjena in ki je delo akademskega slikarja Maksima Gasparija.

—lj **Še ena deputacija.** Nezaposlenim sezonskim delavcem se je končno posrečilo doseči, da jih je mestna občina zaposlila pri občinskih delih (pri mestni vrtnariji, kanalizacijskih delih itd.) Banska uprava je dala nekaj denarja mestni občini, vendar pa ne toliko, da bi mestni socialni urad mogel nakazovati sestradanim delavcem živila. Delavci zaslužijo po 3 din na uro, kar nedvomno ni dovolj za preživljanje, zlasti ne za preživljanje številne delavske družine. Deputaciji delavstva so baje obljubili na banski upravi, da bo banska uprava nakazala mestni občini denar za zaposlitev in podpiranje delavcev. Delavci, ki so dobili delo, se pritožujejo, da ne morejo delati lačni, zato so v soboto poslali deputacijo na mestni socialni urad, kjer bi naj skušali doseči podpore v obliki nakaznic za živila in naj bi zahtevali primerno povišanje mezd. Deputacija se je vrnila praznih rok. Na socialnem uradu so se izgovarjali, da so prejeli samo nekaj denarja za zaposlitev nezaposlenih, ki jim ne morejo plačati več, ker bi bil sicer kredit še prej izčrpan. Baje bo terenska sekcija kmalu začela nadaljevati regulacijo Malega grabna v Mestnem logu. Mali graben so deloma uregulirali v petih odsekih, v dolžini okrog 1.800 m. Regulirati za bo treba še v dolžino okrog 4 km.

— **Bogoslužja in pogrebnih slovesnosti v pravoslavni cerkvi.** V torek 18. t. m. Kristovden, služba božja. Vuzlijeva ob 8., po službi božji vodoosvečenje. V sredo 19. t. m. Bogojavljanje, služba božja ob 10. po službi božji blagoslov cerkve in vodoosvečenje v cerkvi, ob 18.30 bdenje sv. Jovanu. Četrtek Sv. Jovan, služba božja ob 10.

—lj **Društvo »Tabor« priredi** v četrtek 20. t. m. ob 20. v dvorani Delavske zbornice II. literarni večer primorskih pesnikov in pisateljev. Odlomke iz svojih del bodo recitirali: Dr. Alojzij Gradnik, dr. Ivo Šorli, Pahor Jože, Cankvenik Angelo, Kocjančič Karlo, Štrok Albert, Kosmač Ciril, Fatur Bogomil in Brnčič Ivo. Imena naših literatov bodo privabila tudi to pot vse ljubitelje naše besede in naše zemlje. Radi velikega zanimanja vabimo vse, da si preskrbe vstopnice že v naprej v društvenem tajništvu, Nunska ul. 3, vsak dan od 18. do 20. Vstopnice so po 3, 2 in 1 din. Čisti dobiček je namenjen v dobrodelne namene društva.

—lj **Razstava načrtov za mestno trnovsko otroško zavetišče in za vojaški spomenik pri Sv. Križu.** Načrti, ki so bili vloženi na razpis javnih tečajev za trnovsko otroško zavetišče in za spomenik v vojni padlim vojakom so razstavljeni v Jakopičevem paviljonu do vštetega 24. t. m. vsak dan. Razpis natečajev je pokazal veliko zanimanje arhitektov za dane probleme, zato je ogled razstave jako zanimiv in poučen. Mestna občina je na ta način zainteresirala široko javnost za obe javni zgradbi v želji, da javnost sodeluje pri ustanavljanju novih zavodov in postavljanju novih zgrad. Na ta način bo Ljubljana pridobila otroško zavetišče in nov spomenik, ki bo ustrezal povsem svojemu namenu.

—lj **Dovršeno mojstrstvo«** je igra violinista Karla v. Baltza — tako se izraža berlinska »Die Musik«. To mojstrstvo nam bo dano doživeti v Ljubljani v petek 21. t. m.

—lj **Jadranska straža** opozarja svoje članstvo na velezanimivo predavanje, ki ga bo imel v okviru Prirodoslovnega društva g. dr. Š. Horvatič o temi »Posebnosti in zanimivosti kvarnerske flore in vegetacije«. V tem predavanju bo predavatelj pokazal težko življenjsko borbo rastlin na obalnih skalah kvarnerskih otokov in zlasti tistih rastlin, ki nikjer drugod ne rasejo. Predavanje bo v torek 18. t. m. ob 18.15 uri v mineraloški predavalnici na univerzi. Vstopnina 2 in 4 din. Obilni obisk predavanja JS najtopleje priporoča.

—lj **Odpiranje in zapiranje trgovin v Ljubljani.** Glasom odločbe kr. banske uprave z dne 15. januarja t. l. VIII No 116/1 velja v Ljubljani sledeči čas odpiranja in zapiranja trgovin: Od 7.30 do 12.30 in od 14.30 do 18.30. Trgovine z mešanim, špecerijskim in kolonijalnim blagom, trgovine z delikatesami in ostale trgovine z živili pa od 7. do 12.30 ter od 14. do 19.30. Članstvo se opozarja na točno izvajanje navedenega delovnega časa. Združenje trgovcev.

—lj **Prirodoslovno društvo v Ljubljani.** Drevi ob 20. bo predaval v dvorani Delavske zbornice g. univ. doc. dr. phil., med. et techn. Ladislav Klinc o temi »Vitamini«. Ker se pričakuje številen obisk, bo blagajna odprta že pred pol 20. uro. Vstopnina 2, 4 in 6 din.

—lj **Pogrešana.** V kavarni Stritar zaposlena godbenica Angela Vozny, doma iz Karlovca je 13. t. m. neznano kam izginila. Dejala je, da pojde popoldne v kino, pa je ni bilo več nazaj. Neznano kam je izginil tudi 17letni dijak Tehnične srednje šole Viktor Vereš, ki je stanoval pri sorodnikih na Brezovici pri Ljubljani.

—lj **Surov napad.** Snoči so prepeljali v bolnico 32letnega žagarja Antona Mlakarja, stanujočega na Tržaški cesti, ki je postal žrtev surovih napadalcev. Mlakar je zvečer sedel v neki gostilni na Brdu nad Vičem, kjer se je sprl z delavci. Ti so kmalu potegnili nože in obdelali z njimi Mlakarja po glavi in po životu.

—lj **Posebnosti in zanimivosti kvarnerske flore in vegetacije«.** O tem predmetu bo v torek 18. t. m. ob 18.15. uri v mineraloški predavalnici univerze predaval pod okriljem Prirodoslovnega društva g. univ. doc. dr. Štefan Horvatič. Udeležencem predavanja bodo na ogled primerki redkih rastlin, ki rasejo samo na skalah kvarnerskih otokov.

**Ravnajte lepo z živaljo!**

RADI MEDSEBOJNEGA ZANIMANJA IN POVPRAŠEVANJA ZA

**„BELI JORGOVAN“**

DRUGIČ PODALJŠANO! FILM ZASLUŽI, DA GA VIDI VSA LJUBLJANA!

Danes ob 16., 19. in 21.15 uri

Tel. 21-24 **ELITNI KINO MATICA** Tel. 21-24

## Pestra sportna nedelja

### Zimski pokal v Ljubljani in Mariboru — Smučarske prireditve v Planici in Mojstrani — Zmaga naših hokejistov v Beljaku

Ljubljana, 17. januarja.

Tekmovanje za zimski pokal je prispelo do drugega kola. Ljubljana je bila zaradi odstopa Haška v prvem kolu prosta in se je včeraj srečala z zmagovalcem nad Concordijo, Gradjanskim. Ovira je bila zanjo prehuda, četudi je igrala na domačih tleh. Zagrebčani so poslali v boj v vseh točkah izenačeno moštvo, ki je že s prvimi potezami pokazalo, da je voljno premagati tradicijo in dokazati Ljubljančanom, da znatno prekašajo domače. To se jim je prepričevalno posrečilo. Gradjanski je nudil igro zares homogenega moštva brez slabe točke. Zlasti je bil uspešen napad, ki je izkoristil sleherno situacijo in potresel osemkrat Pogačnikovo svetišče. Domači so za ajlli na vsej črti. V napadalni vrsti ni bilo pravega vodje in tudi zadaj so bile pomanjkljivosti, ki so jih gostje temeljito izrabili. Zlasti slaba je bila ožja obramba, ki je sama pripravila Gradjanskemu nekaj zrelih prilik. O Pogačniku se ne more reči, da je bil slab. Obranil je, kar se je dalo, v drugem polčasu pa je storil več kakor svojo dolžnost. Tekmi je prisostovalo nad 1000 gledalcev, ki pa se spričo slabe igre domačega moštva niso mogli ogreti. Gradjanski je beležil visoko zmago 8 : 3 (4 : 1). Zagrebški sodnik Podubski je imel zaradi fair igre lahko stališče in je svojo nalogo rešil odlično.

V Beogradu sta se srečala domača BSK in Jugoslavija. 6000 gledalcev je z velikim zanimanjem opazovalo dogodke in uživalo zaradi izredno dobre igre, ki jo je nudil BSK. Zmaga 4 : 1 (2 : 0) za BSK je bila nekoliko previsoka.

Tudi Mariborčani so se dogovorili za tekmovanje za zimski pokal. Pokal je daroval predsednik tamkajšnjega okrožnega odbora LNP g. Maver. Včeraj so odigrali prvo kolo. Železničar se je sestal s Slavijo, ki je v drugi polovici popolnoma razpadla in omogočila nasprotniku dvoštevilčno zmago 11 : 1 (3 : 1). Zelo ostra je bila tekma med Rapidom in Mariborom, ki je zaradi čestih izpadov zapustila najslabši vtis. Rezultat je bil 2 : 2.

V Beogradu je v soboto in včeraj zasedal odbor za srednjeevropski pokal. Sprejet je bil za Jugoslavijo pomemben predlog, da bosta odslej v tem tekmovanju nastopala po dva kluba iz Jugoslavije in Rumunije.

Tudi beli sport je imel včeraj svoj dan. V Planici je bila v priredbi Ilirije medklubska tekma v teku za seniorje in juniorje. Ilirija si je letos nadela nalogo, da se čim bolj posveti teku, ki so ga začeli pri nas poslednja leta preveč omalovaževati. Včerajšnja prireditev kaže, da razpolagamo s prvovrstnim materialom in da še daleč nismo tako slabi, kakor se je pričakovalo. Seveda ne smemo pozabiti, da je s par izjemami nastopila kompletna jugoslovenska elita. Udeležba je bila rekordna, a tudi rezultati so več kot povprečni. Za tekmovalce same je bila prireditev ne le dobra preizkušnja v pogledu kondicije in tehnike, temveč še bolj v tehniki mazanja. Od sobote na nedeljo je namreč zapadlo obilno novega, precej južnega snega, v nedeljo pa je pritisnila vprav poletna pripeka, ki je sneg na osojnih stranech popolnoma onemogočala. Toda tudi to plat so tekmovalci z malimi izjemami dobro rešili. Tekma je bila sijajno organizirana in je bila v čast prireditelju. Seniorji so tekmovali na 15 km. Za favorita je veljal od vsega začetka član Ljubljane Gustl Jakopič, dosti izgledov pa bi imela tudi oba Klančnika iz Mojstrane, ki pa sta bila zaradi sobotne sokolske prireditve utrujena. Prav prijetno so presenetili Ilirijani, zlasti Petrič, ki je startal kot prvi in smučal ves čas brez vodstva. Borba je bila sploh izredno ostra, o čemer pričajo tesne razlike med posamezniki. Zmagal je Jakopič (Sm. k. Ljubljana) v času 1:04:32, 2. Petrič (Ilirija) 1:05:42, 3. Klančnik Lojze (Dovje-Mojstrana) 1:07:18, 4. Keršmajn (Ilirija) 1:08:12, 5. Klančnik Gregor (D.M.) 1:09:12, 6. Istinič (Ilirija) 1:09:30, 7. Primožič (Ilirija) 1:09:34. Vsi ti so prejeli nagrade, prvi krasne finske tekmovalne smuči. Tekmovalo je skupno 24 seniorjev. Juniorji so imeli 5 km dolgo progo. Na startu jih je bilo 34. Tudi ti so dosegli izvrstne rezultate, zlasti mladi Jeseničan Razinger, ki obeta postati vreden naslednik Franca Smoleja in je tudi član istega kluba. Rezultati so bili naslednji: 1. Razinger (Bratstvo) 29:20, 2. Rožič Andrej (Ilirija) 30:54, 3. Kajžar (Ilirija) 31:56, 4. Rekar (Dovje-Mojstrana) 32:02, 5. Keršič (Reka) 33:25.

Kranjska sokolska župa je v soboto in včeraj imela svoje prvenstvo v Mojstrani. V teku na 18 km je zmagal domačin Lojze Klančnik v 1:15:43 pred Žemvo (Gorje) 1:16:05 in Klančnikom Gregorjem (Mojstrana) 1:18:30. V teku na 10 km je postal prvak Kapus (Bled) v 1:12:37, pri članicah na 6 km pa Vlaškovič Albina (Mojstrana) v 32:27. Tekma v smuku je imela 3 km dolgo progo z višinsko razliko 500 m. Zmagal je Urbar (Jesenice) v 3:41.01 pred Cvišonbergerjem (Jesenice) 3:58. Članice so imele polovico krajšo progo. Prva je bila Zdenka Ažmanova (Kranj) v 2:32, izven konkurence pa je rabila Vida Poharjeva le 1:43. V skokih je bil prvak Žemva Lovro pred Klančnikom Gregorjem.

Hokejsko moštvo Ilirije je gostovalo dva dneva v Beljaku. V soboto zvečer je nastopilo ob svitu žarometov. Tekma se je končala 1 : 1, (0 : 1, 1 : 0, 0 : 0). Včeraj dopoldne je bila ponovna tekma. Tokrat je zmagala Ilirija 1 : 0 (0 : 0, 1 : 0, 0 : 0). Za Ilirijo pomenita oba rezultata na tujih tleh lep uspeh, zlasti, ker je nastopila z dvema rezervama.

## Mednarodne akademske smučarske tekme

V Villarsu so se pričele mednarodne akademske smučarske tekme, ki so se jih udeležili tudi Jugosloveni oziroma reprezentanca ljubljanske univerze. V splošnem pa udeležba ni tako velika kakor lani na svetovnem akademskem prvenstvu v Zell am See v Avstriji. Poleg naših so na startu le še Avstrijci, 2 Angleža in 2 Nemca, močno pa so zastopane vse švicarske univerze. Tudi v Villarsu se je tik pred tekmovanjem skisalo vreme in nastopil je jog. Sneg je postal skorjast in je bil za tekmovanje neugoden. Več tekmovalcev je padlo in so morali zaradi lažjih poškodb odstopiti.

V petek dopoldne so se tekmovanja pričela s tekom na 14 km. Prijavilo se je 27 tekmovalcev, na start pa jih je prišlo le 17. Vreme se je nekoliko izboljšalo. Naš Močnik je bil med favoriti, a je imel smolo, da je kmalu po startu zgrešil markacije in je na ta način izgubil 45 sekund. Enaka usoda je doletela tudi Avstrijca Millerja. Proga je bila razmeroma precej naporna in je vodila večinoma po gozdu, njen vzpon je znašal 360 m. Rezultati so bili naslednji:

1. Arnold Kaech (Bern) 45:24.8, 2. Hans Schreiber (Bern) 45:40.4, 3. Jurgen Pohly (Curih) 47:47.8, 4. Močnik (Jugosl.) 49:04, 5. Karl Scheiter, 6. Hans Steinegger (Bern) itd. Avstrijec Miller je prišel šele kot 9. na cilj.

Uspeh našega Močnika je časten, zlasti če upoštevamo, da je zašel. V soboto dopoldne so tekmovale štafete univerz, pri katerih so nastopili le Švicarji, popoldne pa je bilo tekmovanje v smuku, za katero je bilo prijavljenih 95 tekmovalcev.

**Baletni večer,** ki ga priredi ga. Katja Delakova s svojo plesno skupino, se bo vršil v ponedeljek 24. t. m. v operi. Obeta se zelo zanimiv spored, ki je razdeljen v tri dele: I. del: Človek, II. del: Beseda, III. del: Barva. Večer nosi motto. Ne jaz ne ti, ampak mi.

# MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Preklici, izjave beseda Din 1.— davek posebej.
Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko — Popustov za male oglase ne priznamo.

**RAZNO**

Beseda 1.— Din, davek posebej. Najmanjši znesek 15 Din

Sveže najfinejše norveško
**ribje olje**
iz lekarne dr. Piccolija v Ljubljani se priporoča bledim in slabotnim osebam

KUPEJE

Vsled ogromne zaloge »Hubertus« plaščev, zimskih sukenj, oblek, perila i.t.d.
ODPRODAJAMO VSA OBLAČILA
s 15 do 20% popustom.
PRESKER
LJUBLJANA, Sv. Petra c. 14

**PRODAM**

NAJBOLJŠI TRBOVELJSKI
**premog**
brez prahu.
KOKS, SUHA DRVA
I. POGAČNIK
Bohoričeva 5 — Telefon 20-59
24 L

LES
lipov, jelšev ter jesenov, popolnoma suh, rezan od 25 do 80 mm, naprodaj najboljšemu ponudniku pri odjemu cele zaloge. Ogledati in prevzeti na licu mesta. Franc Majdič, Vir, Domžale. 275

**DOUK**

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

STROJEPISNI POUK
Večerni tečaji, oddelki od pol 7. do 8. in od pol 8. do 9. ure zvečer. Vpisovanje dnevno od pol 7. do 8. ure. Na razpolago 25 najrazličnejših pisalnih strojev. Christofov učni zavod, Domobranska c. 16.

**POSEST**

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

ŽAGA
polnojarmenik, dve krožni žagi v najboljšem stanju, skupno naprodaj vsled opustitve obrta. Ogledati in prevzeti na licu mesta. Franc Majdič, Vir, Domžale. 276

Originalni angleški
**Exide akumulator**
6 Volt 90 Amp. ur
**Din 750.—**
Zastopstvo za Dravsko banovino:
M. BAHAR LJUBLJANA, Celovška 38 Telefon 22-82

# Zima v rudarskih revirjih

## Rudarji so skoraj že pozabili na težave zadnjih let in v revirje se vrača normalno življenje

Trbovlje 16. januarja

Zimski meseci so pomenili vsako leto za prebivalstvo rudarskih revirjev, zlasti za rudarsko delavstvo, nekako olajšanje. Prav posebno so se naši rudarji veselili zimskih mesecev v zadnjih težkih letih, ko je bila socialna stiska v rudarskih revirjih najobčutnejša. Delavstvo je pričakovalo na zimske mesece več dela predvsem radi zime, ko je poraba premoga povsod večja. Toda k težavam zadnjih težkih let so se pridružile še mile zime in tako je leto za letom od leta 1929, ko je bila zima najhujša in zimska konjunktura na višku, rudarsko delavstvo zaman čakalo ostrejše zime, ki bi delavcu težko stanje vsaj za nekaj mesecev zboljšala.

Kakor bi bila narava z gospodarstvom v zvezi, tako je lani in letos z ugodnejšo konjunkturo v našem gospodarstvu nastopila tudi ostrejša zima. Že od srede decembra lanskega leta se je mraz stopnjeval in dosegel pred dnevi najvišjo stopnjo od znane ostre zime v letu 1929, ko je zmanjkalo kurjave povsod in se je moralo obratovati celo ob nedeljah, da se je vsaj deloma lahko zadostilo velikemu povpraševanju po premogu.

Tudi v letošnji zimi se ugodno obratuje. Delavstvo je že skoraj pozabilo na težave zadnjih let in v revirje se vrača normalno življenje. Staremu kadru rudarskih delavcev se je te dni pridružila močna četa mladih delavcev, ki so bili nepričakovano sprejeti v delo in že so te dni zavihteli globoko v jamskih rovih krampe in lopate. Toda pri tej priliki se je pokazalo da vse težave le še niso minile. Kdor je videl te dni množice brezposelnih, ki so pred rudniško glavno pisarno prosili dela, mora priznati, da se razmere le še niso docela ustalile in ča tvori brezposelnost v trboveljski dolini še vedno problem, ki še ni docela odpravljen.

To pereče vprašanje se skuša vprav te dni rešiti na poseben način, vendar še ni gotovo, če bodo merodajni činitelji s to rešitvijo uspeli. Neke belgijske in francoske rudarske družbe so dale potom izseljeniškega komisariata v Zagrebu razglasiti, da sprejmejo večje število naših brezposelnih delavcev v delo. V vseh revirjih se je prijavilo nič manj kot 300 in vprašanje je, če bodo te družbe sprejele vse prijavljene, ali bolje rečeno, koliko jih bodo za svoje namene izbrale od vseh prijavljenih. Že pred časom smo naglasili, da je v naši državi kruha dovolj za vse delavoljne državljane, vsaj moralo bi ga biti dovolj in da ne moremo odobravati, da odhaja naša kri v tujino, kjer se naposled lahko izneveri svojemu narodu. Toda, če zaenkrat ni drugega izhoda, bo pač taka rešitev tudi dobra, kajti bolje je delo v tujini, kakor pa doma brez dela.

Tako lahko pričakujemo, da tudi s to akcijo brezposelnost v naših revirjih ne bo docela odpravljena. Naši rudniki pa po vsej priliki zaenkrat večjega števila delavstva ne bodo sprejemali, razen če bi se v doglednem času položaj naših bratovskih skladnic tako zboljšal, da bi se lahko upokojilo vse starejše rudarje in na njih mesta sprejelo mlade, ki čakajo zaposlitve. To pa je malo verjetno, kajti kdor pozna stanje pokojninske blagajne bratovske skladnice, ki je od leta do leta bolj deficitno, ta bo priznal, da bi upokojitve rudarjev v večjem obsegu hkrati upropastile starostno zavarovanje naših rudarjev.

V kolikor se brezposelnost z odhodom v belgijske in francoske rudnike ne bo zmanjšala, bo ostala pač breme trboveljske občine in ostalih ustanov.

Priznati pa moramo, da se je položaj tudi glede brezposelnosti in splošne zaposlenosti v zadnjem letu zelo zboljšal tudi v naši dolini. Dočim se je zadnja leta celo v zimskih mesecih obratovalo v rudnikih v skrčenem obsegu, je nastalo sedaj zboljšanje celo v poletnih mesecih, ko je bil prejšnja leta obrat skrčen na minimum. V revirje se potemtakem vrača zadovoljstvo in če se bo posrečilo do gotove mere omejiti tudi brezposelnost, ki je lani in letos zadovoljivo nazadovala, potem lahko rečemo, da je kriza v revirjih minila in si le želimo, da bi se nikdar več ne povrnila.

# Jubilej vpokojene šolske upraviteljice Janje Miklavčičeve

Ljubljana, 17. januarja

Rojena 3. januarja 1863. v Ljubljani je naša priljubljena in popularna gospa Janja te dni praznovala svoj 75. rojstni dan na svojem prijaznem domu v Kranju. Nje otroška leta niso bila rožnata, a usoda ji je naklonila srečo, da je imela najboljše učitelje svoje dobe. Zaradi bolehnosti je preživela dve leti v Št. Vidu pri Stični in bila tam učenka »prvega vzornega« učitelja bivše Kranjske Andreja Turka in župnika-kateheta Matije Kulavca, ki je kot izboren sadjerejec umel vliti v mlada srca ljubezen do prirode. Vrnivši se v Ljubljano je bila učenka znamenite redovnice-pesnice m. Stanislave Skvarča, katere se je oklenila z vso otroško ljubeznijo in spoštovanjem ter pila iz njenih ust besede in čustva iskrene domovinske ljubezni. Teh in poznejših vzgojiteljev na učiteljišču se rada in s hvaležnostjo spominja. Na svojem domu, skromnih gostilniških prostorih stare Ljubljane, pa je

loraščajoče dekle prisluškovalo navdušenim govorom in pesmam tedaj probujajoče se slovenske zavednosti. Tu je bilo tedensko zbirališče čitalniških pevcev; tu je odmeval Nollijev tenor, osvajal srca mehki bariton Medenov; tu so se deklamirale slovenske, hrvatske pesnitve rodoljubja in narodnega zanosa. Redkobesedni Fran Levstik se je razvnel v razlaganju posebnosti slovenskega jezika, a mladinski pisatelj Iv. Tomšič je snoval načrte in zbiral sodelavce za svoj »Vrtec«. To so nepozabni dnevi njene mladosti, ki o njih pravi, da ji olade breme starosti, kakor so ji bili vse življenje zvezda-vodnica.

Maturirala je l. 1882 in nastopila svoje prvo službeno mesto na Koroškem v Kanalski dolini. Tu je prestala mnogo neprijetnosti radi svojega odločnega narodnega mišljenja in prepogoste rabe slovenskega jezika. Imela pa je oporo v svojem nadučitelju, ki je bil Slovenec in povrhu še Etnspielerjev učenec. Mnogo je storil za svojo občino. Med drugim je napisal znamenito šolsko kroniko, ki je v njej opisal občino v vsej potankosti z imeni posameznih njiv, travnikov, gozdov, planin in iz teh slovanskih imen izvajal, da je tu od nekdaj že bival slovenski narod. Po tem zgledu je pozneje mlada učiteljica Janja — ko je izšel poziv »Slovenske Matice« v Ljubljani za nabiranje krajevnih imen popisala skoraj vso Kanalsko dolino. Vsa ta zbirka leži pri Slov. Matici v Ljubljani in — dasi se je že večkrat pokazala potreba razjasniti in dokazati tujcem, ki si našo zemljo lastè — čegava je ta zemlja — Slov. Matica ne najde možnosti, da bi to enov. ki leži že nad 30 let v njenem arhivu — spravila na dan. Na tem službenem mestu je tudi priredila Abecednik za utrakvistične šole na Koroškem; ostal pa je le v rokopisu, ker ni imela sredstev za natis, kakor je ministrstvo zahtevalo. Po petih letih službe je zapustila Koroško v veliko nevoljo dežel. šol. nadzornika dr. Gobanza, kajti v parlamentu na Dunaju so rohneli slov. poslanci in zahtevali: Na slovenske šole slovenske učitelje! Teh pa ni bilo lahko dobiti.

Na svojem drugem mestu v Boh. Bistrici je prevedla Edm. de Amicisovo mladinsko knjigo »Srce«, ki jo Italijani imenujejo »zlato« knjigo. Radi te knjige se je poznejši škof Mahnič zelo razvnemal v svojem »Rimskem katoliku« — a se je kmalu mogel prepričati, da se je motil. Knjiga je doživela drugo izdajo l. 1928. Tudi za nas je to zlata knjiga, zato je prevajateljica s tem delom mnogo storila za narod in domovino. L. 1889 je nastopila službeno mesto v St. Vidu nad Ljubljano. Tu je poleg obilnega šolskega dela (imela je skoraj ves čas po 36 tedenskih ur in 80 do 115 učencev v razredu) ustanovila žensko podružnico sv. Cirila in Metoda z ondotnimi rololjubkinjami. Uvedla je na šoli vsakoletno razstavo ženskih ročnih del svojih učenk.

Jeseni l. 1894 je nastopila službeno mesto v Kranju, kjer je služboval 30 let kot učiteljica in šolska upraviteljica do vpokojitve l. 1924. V tem svojstvu se je trudila in mnogo posredovala za razširitev šole v 8 razredniico in za ustanovitev dekl. meščanske šole. Zdaj se kaže, da njen trud ni bil zaman. V tem času — o priliki regulacije učit. plač, se je odločno potegnila za pravice učiteljic, za enakopravnost v temeljnih plačah. Mnogo truda jo je stalo, da je združila svoje tovarišice v lastno društvo, ki bi v njem mogle uspešno zastopati svoje pravice. V njem je delovala mnogo za lastni dom učiteljic, kjer bi imele v primeru bolehnosti ali onemogloti primerno okrevališče pod lastno strebo. Žal se ji to ni posrečilo — pač pa še vedno vneto podpira enako težnjo Zadruge »Dom učiteljic«, ki deluje v Ljubljani.

Po 42 letih službovanja je stopila v pokoj. A ona ne pozna pokoja. Šolo je zamenjala z delovanjem v »Kolu jugosl. sester« kjer se udejstvuje kot predsednica ali podpredsednica, kakor pač razmere in potrebe naneso. Kot društvena odbornica humanitarnega dela z zanimanjem sledi delovanju matičnega društva in se v to svrho udeležuje skupščin in ženskih kongresov širom naše kraljevine. Ob priliki kraljeve svatbe je zastopala »Društvo učiteljic«, ter je ob tej priliki spisala v predloženo knjigo dvornega maršalata opis in zgodovino durila, ki ga je slov. žensko društvo poklonilo kraljevi nevesti. V Skoplju je v imenu Slovenk pozdravila otvoritev ženske obutne šole, ki so jo podigrale ondotne Kolašice. Od tu je šla na Kosovo in v Veles. Iz Dubrovnika se je napotila čez Lovčen na Cetinje, da spozna junaški narod Črnogorcev. [illegible] omala je 2 krat na Oplenac in leto[illegible] nici lutke za bitje in nebitje ju[illegible] rodu na Kumanovo, kamor je kot slovenski dar prinesla prst z grobov slov. dobrovoljcev: dr. E. Slajmerja, dr. Orožna, lekarnarja J. Peharca in četnika Satlerja. S posredovanjem »Kola srpskih sestara« in s svojo prirojeno energijo se je približala skopljanskemu metropolitu in mu rekla: »Prinašam grudo z grobov slovenskih dobrovoljcev«. Metropolit je odgovoril: » To je vrlo dobra misel. Izročite to zemljo v moje roke. Poskrbel bom, da pride na pravo, odlično mesto.

Naša jubilantka gospa Janja je bila tudi članica bivšega višjega šolskega sveta, kjer je odlično zastopala šolske interese.

Za vsa ta njena zaslužna dejanja za prospeh šole, naroda in domovine je bila odlikovana z redom sv. Save. Mladeniško čvrsti, inicijativni in reprezentativni gospej Janji prav iskreno čestitamo ob njeni 75 letnici z vročo željo, da bi še mnogo let ostala taka in nas s svojim neumornim delom podpirala v prospeh našega naroda in lepe naše domovine.

R.

# Rumunski Rotschild v emigraciji

## Iz strahu pred Železno gardo je zbežal Max Auschnit v London

Praški »Börsenkurir« priobčuje članek o najbogatejšem možu v Rumuniji, o Maxu Auschnitu, rumunskem »jeklenem kralju«. Max Auschnit, senator, star zdaj 45 let, ustanovitelj jeklenega koncerna v Rumuniji, je stanoval v Bukarešti na Avenue Clemenceau. Rojen ni bil v stari Rumuniji, temveč v Transilvaniji in šele leta 1918 je postal rumunski državljan. Njegova vzgoja je staroavstrijska. Študiral je na Dunaju, ima pa tudi angleško in francosko vzgojo tako jezikovno kakor tudi družabno. Po postavi je mož zapadnoevropskega kova. Ne smemo se tudi čuditi, da ima mnogo prijateljev v višjih krogih angleške družbe, zlasti med Beaverbrocki in Armstrongi, ki so z njim ne samo v trgovskih stikih, temveč ga smatrajo tudi družabno enakovrednega. Auschnit ima tudi dobre stike z lastniki velikega liberalnega lista »Manchester Guardian«. Mož je doma v Bukarešti, Parizu in Londonu. Pred Hitlerjevo zmago v Nemčiji je rad zahajal v Köln, kjer ima dobre prijatelje pri Wolfovih.

Večino leta preživlja seveda v Londonu, kjer je imel vedno rezerviran v hotelu »Splendid« cel apartement. Hotel »Splendid« računa samo s stalnimi in izbranimi gosti. V njem je stanoval tudi slavni italijanski izumitelj Marconi vedno, kadar se je mudil v Londonu. Max Auschnit je vabil k sebi najizbranejšo družbo nekronanih kraljev težke industrije in posebno rad je občeval s predstavniki vojne industrije.

Veliko senzacijo je vzbudila vest, da se je Auschnit zaročil s hčerko nekega indijskega maharadže. To pa ni bilo res. Nevesto si je izbral iz najboljše rumunske družbe in na željo njenih staršev je celo izstopil iz židovske vere. V tem času se je tudi najbolj razvilo njegovo industrijsko podjetje v Rešici, kjer ima velike jeklarne. Njegova podjetja so dobavljala rumunski armadi večino orožja in streliva. Auschnitovi lovski revirji so bili vedno velika privlačnost za poslanike tujih držav, ministre in bankirje. Politična posvetovanja v Rešici so bila večkrat važnejša od posvetovanj vodilnih rumunskih strank.

Zdaj je pa moral Auschnit zapustiti Bukarešto. Že dolgo se je je izogibal in mnogo se je govorilo o vzrokih njegovega stalnega bivanja v Londonu. Govorilo se je, da tiči za tem ženska, kar pa ni bilo res. Auschnit se je bal neprestanih napadov desničarskega rumunskega tiska in grozilnih pisem železne garde. Niti prijateljstvo kralja Karla ga ni moglo rešiti. Zapustil je Bukarešto in se trajno naselil v Londonu. Iz hotela »Splendid« se namerava kmalu preseliti v lastno vilo. Rumunska javnost se seveda zanima za usodo njegovih podjetij. Njegov oče je začel trgovati z železnino v Galacu in njegova trgovina se je kmalu lepo razvila. Max Auschnit ima večino delnic valjarn pločevine Titan-Madrag, h katerim je pritegnil tudi znano angleško orožarno Vickers. Največjega finančnega pomena je pa njegova udeležba na podjetjih v Rešici, ki so napol državna. V imenu upravnega sveta je Auschnit upravljal in nadzoroval vsa podjetja. Zdaj seveda tega dela ne bo mogel več opravljati in ta izprememba utegne močno vplivati na rumunsko gospodarstvo.

# Velik zaklad iščejo

Ko je leta 1798 španski morski razbojnik Benito Bonito napadel glavno peruansko prestolnico in jo izropal, je odnesel s seboj na morje zaklade tamkajšnjih cerkva, zlato in dragulje v skupni vrednosti 13 milijonov funtov šterlingov. Že v starih zapiskih je rečeno, da je Bonito skril ta zaklad ali vsaj velik del na obali v Queenscliffu mnogo prej, nego so Evropci zasedli Avstralijo. Ustno izročilo pravi, da je angleška vojna ladja presenetila morske roparje v trenutku, ko so zakopavali zaklad. Toda še predno so mogli Angleži zaklad rešiti, so pognali pirati njegovo skrivališče v zrak in zaklad je izginil nekje pod zemljo ali v morju.

Zaklad so iskali že mnogi pustolovci, toda zaman. Zdaj se je ustanovila nova družba za iskanje zaklada. Nekdo je namreč slučajno naletel na več, pod morsko gladino v Queenscliffu skritih votlin in vse kaže, da bo v eni izmed njih zaklad. Preteklo bo pa še mnogo vode, predno bodo preiskali vse votline, ker so zasute s peskom in kamenjem.

# Afera s štirimi slikami

V londonskih umetniških krogih se mnogo govori o aferi v upravi Narodne galerije ob nedavnem nakupu štirih Giorgionijevih slik, za katere je plačala uprava 14.000 funtov šterlingov. Šele po sklenitvi kupčije se je izkazalo, da Giorgione teh slik nikoli ni slikal in da so se strokovnjaki angleške Narodne galerije temeljito zmotili. Afera bi najbrž ne bila prišla na dan in slike bi visele v londonski galeriji kot Giorgionijevi originali, da jih ni videl profesor umetnostne zgodovine na univerzi v Bologni dr. Roberto Longhi, eden najznamenitejših poznavalcev starega italijanskega slikarstva in strokovnjak za beneške slikarske šole zgodnjega srednjega veka. Prof. Longhi je odločno izjavil, da slike niso Giorgionijeve in kot nova izvedenca je poklical dr. Tancreda Boreniusa in dr. Richterja. Vsi trije so izjavili, da utegnejo biti te slike delo skrom-[illegible] Avstrijca Rovitalija.

Uprava londonske Narodne galerije še ni pojasnila, kako so se mogle Previtalijeve slike spremeniti v dela mojstra Giorgiona. V londonskih umetniških krogih se pa govori, da je kupil te štiri slike nedavno neki londonski trgovec za 10 funtov šterlingov. Kako je mogla cena slik tako neverjetno poskočiti, na to vprašanje bo morala odgovoriti uprava Narodne galerije. Nedvomno je napravil imenitno kupčijo na njen račun. Imenovana je bila preiskovalna komisija in njena naloga bo ugotoviti, kako je moglo priti do tako neverjetne pomote, da je plačala Narodna galerija tako ogromno ceno za slike, kupljene za 10 funtov šterlingov.

# Iz Višnje gore

— **Akademija Kolašic.** Naše vrle Kolašice kljub krizi prav prikno in uspešno delujejo. Z vso vnemo so se vrgle na socialno polje, kjer je posebno v Višnji gori oblio dela. Koliko je siromašnih otrok, ki nimajo niti najpotrebnejše obleke, perila in obutve, da še v šolo ne morejo. Kolašice so sklenile temu odpomoči po svojih močeh. Prišele so z nabiralno akcijo in sad njihovega dela se je pokazal na praznik sv. Treh kraljev ko so priredile lepo akademijo. Najprej je govorila namestu bolne predstojnice ga. Gamsova in očrtala delo društva ter pokazala smernice za lepšo bodočnost. Vrstile so se deklamacije in petje. Na koncu je bilo nad 50 otrok obdarovanih z obleko in pogoščenih s čajem in pecivom. Pa to še ni vse. Veliko jih je bilo obdarovanih že med letom, nekateri pa še pridejo na vrsto. Kakor vidimo, so si Kolašice izbrale zelo potrebno in hvaležno polje za delo. Naj gredo po začrtani poti in uspeh ne bo izostal. Res je to delo v današnjih časih težko, toda je zelo potrebno in človekoljubno.

**Okrog kopališča.** Kopališka uprava, ki je zgradila v Višnji gori najmodernejše kopališče na Dolenjskem, preživlja zadnje čase težko krizo. Prvotno je bila odsek Tujskoprometnega društva, po sklepu tega društva pa naj bi bila samostojno telo. Toda nekateri so ugotovili, da kopališka uprava za samostojno društvo nima pravne podlage in je nemogoča. Napravili so pritožbo na srez, ki je pritožbi v celoti ugodil. Zdaj išče kopališka uprava način, kako bi stvar pravno uredila, kajti skrbi jo, kaj bo z dolgom 46.000 din, za katerega jamčijo člani, če pride kopališče v druge roke. Radi ga prepuste z obveznostmi vred občini, toda ta ga ne mara in ga je že ponovno odklonila na svojih sejah. Tudi mesto Višnja gora ga ne mara v svojo režijo, dokler je še dolg na njem. Prav tako ga najbrž niso voljni prevzeti, niti tisti, ki so se pritožili, čeprav bi ga gmotno lahko. Od vse te pravde pa ima škode največ kopališče, ki v celoti še vedno ni dograjeno. Naj se vendar že najde rešitev in dela naprej, kritika pa naj bo stvarna in objektivna. Nadzorstvo in revizijo itak vodi banska uprava, zato so goljufije izključene, priznati pa je vsakemu treba zasluge, pa naj dela kdorkoli!

— **Kmetijsko-gospodinjski tečaj.** Že dober mesec dni traja v nekdanji Omahnovi hiši v Višnji gori kmetijsko gospodinjski tečaj, ki ga je priredila in podprla banovina. Vodi ga žena tukajšnjega sodnika, strokovna učiteljica ga. dr. Zalokarjeva. Pri delu ji pomaga gdč. Smakova, notar dr. Beno Pehani, zdravnik dr. Fedran in drugi. Tečaj obiskuje 26 deklet v starosti nad 16 let. Predavanja in vaje imajo vsak dan od 8. ure zjutraj do 4. popoldne. Uče se kuhati, prati, šivati, računati in podobnih predmetov, kar bodo kot bodoče kmečke gospodinje kdaj potrebovale. Zato gre prizadevanje vseh učiteljev pred vsem v to smer. Za tečaj se dekleta živahno zanimajo in je želeti, da bi se bolj pogosto kot doslej vršili. Hvalevredno je tudi to, da je tečaj izredno poceni, saj stane vsako udeleženko tedensko samo 5 din. Koristno in potrebno bi bilo, če bi se tak tečaj priredil tudi za fante.

— **Elektrifikacija višnjegorske občine.** Čeprav imamo elektriko tako blizu — vod zagreške elektrarne gre skozi občino, daljnovod Velenje-Kočevje pa tudi ne daleč — vendar je še zdaj velika večina občine brez elektrike. Ponovno je že občina vprašala ljudi, če bočejo elektriko, pa so skoraj soglasno zanjo, vendar pa se zadeva še ni premaknila z mrtve točke. G. župan spet nekaj govori o elektrifikaciji in ljudje z zanimanjem pričakujejo, kaj bo iz tega.

### ZGOVORNA USTA

— Ali so napravili v bolnici röntgenov posnetek ust vaše žene, ko si je pri avtomobilski nesreči razbila brado?

— Napravili so ga že, toda zdravnik pravi, da mu ni z njim nič pomagano. Profesor je dejal, da je treba napraviti cel film, ker njenih ust ni mogoče za trenutek ustaviti.

ROLF FREMONT: 47

# Svet v razvalinah

Pustolovski roman

Mar se more zanesti na to, da je Barker edini mož v tovarni, ki mu je znana njegova tajna? Kaj pa če je bila organizirana cela družba vohunov? Z odstranitvijo enega bi ne bilo Bensonu nič pomagano. Morda bi bilo bolje, če bi na Barkerja budno pazil.

Če je zapleten v pogajanja s svojimi rojaki, bo morda kljub vsej opreznosti zagrešil kako neprevidnost, ki bi utegnila pokazati sled za njegovimi sokrivci, potem bi pa lahko nastopil Benson odkrito in odločno.

Po daljšem razmišljanju se je Benson res odločil za ta ukrep. Naslednjega dne je obvestil o vsem Evelino in Arthurja in skupaj so se dogovorili, kako bodo najbolj organizirali obrambo proti morebitnemu napadu.

Prva naloga mladega Bouviera je bila paziti skrivaj na osumljenca in na tiste, ki se z njimi sestaja. Arthur naj bi neprestano oprezoval za Barkerjem, da-li ponoči ne odhaja iz tovarne in da-li ne dopisuje s svojimi pajdaši. To je bila težka naloga, toda Arthur se je ni ustrašil. Hodil je za Johanom Barkerjem liki senca, previdno in oprezno tako, da slednji ni slutil, da pazi nekdo na vsak njegov korak.

Tako je minilo nekaj dni, ne da bi se zgodilo kaj posebnega. Arthur ni mogel dognati, da bi bil Barker s komurkoli v zvezi. Pisem ni dobival, tovarne tiste dni ni zapustil in njegovi stiki z okolico so se zdeli povsem nedolžni. Z nobenim delavcem ni bil posebno prijazen. Z nikomur ni govoril več, nego je bilo treba. Skratka, Arthur kljub svojemu skrbnemu zasledovanju vsak večer ni mogel sporočiti svojemu stricu nič drugega, nego da Barker vzorno živi in dela.

— Ali si prepričan, da niti za trenutek ni ušel tvoji čuječnosti? — je vprašal Benson vsakokrat.

— Glavo stavim, da ne, — je trdil Arthur v trdnem prepričanju. — Čim prestopi prag svojega stanovanja, mu sledim na vsakem koraku. Znano mi je vse, kar dela in budno mu sledim, dokler se zopet ne vrne domov. Proti večeru sedi vedno pri oknu ali pa za pisalno mizo. Pravim vam, da vem za vsak njegov korak. Tudi zdaj je zastražen in če bi odšel iz svoje sobe, bi me Chester takoj obvestil.

Mirno in nemoteno so tekli dnevi, da se je končno že zdelo, da so vsa ta sumničenja in domneve prazne.

Benson je delal z vso vnemo, često pe cele noči brez oddiha in ne glede na svoje zdravje, toda cilja ni dosegel, čeprav se je tu pa tam zasvetil žarek upanja, da njegov trud ne bo zaman. Mesec se je že zopet nagibal h koncu.

23. junija po soparnem dnevu je prihrumel proti večeru vihar. Temno zagrinjalo, ki je bilo jelo na zapadu zastirati nebo, se je zgoščevalo, prelivalo, kupičilo, razpenjalo, valovilo in bočilo, izpreminjajoč neprestano svoje obrise, obliko in obseg, dokler ni zastrlo še solnčnega kolobarja. Čuden mrak je legel na zemljo v tistem trenutku in napolnil srca vseh s strahom, kakor da se bliža nekaj grozečega, neizogibnega.

Morje se je jelo peniti in že so zavalovili po njem valovi. Jele so padati prve debele kaplje in kmalu se je vlila ploha, vmes se je pa bliskalo, grmelo in treskalo.

Šele po devetih se je nebo zjasnilo. Le v daljavi se je zdaj pa zdaj še zabliskalo in votlo zagrmelo. V Bensonovem domu je bil zavladal nočni mir. Osveženo drevje je tiho otresalo z vej deževne kaplje, cvetoči jasmin je širil v poletno noč opojni vonj.

Nikjer se ni nič ganilo, le enolično brnenje tovarne in klici po dvorišču hodečih nočnih čuvajev so odmevali v noč. In pri visoki peči je zdaj pa zdaj zapel ali zažvižgal delavec v nočni službi. Slednjič je napočilo jutro, sveže in veselo. Na obzorju ni bilo nobenega oblačka več.

Tovarna je zaživela običajno življenje. Dnevne posade delavstva so prišle na delo in vse je bilo že na svojih mestih, le Johna Barkerja še ni bilo. Podrejeni mu delovodje so ga začudeno čakali in ko je eden izmed njih stopil k vratom njegove sobe je zaman trkal na nje. Nihče se ni odzval; soba je bila prazna. Pol ure so ga iskali po tovarni, potem so pa ugotovili, da tistega jutra inženirja nihče ni videl.

Izginil je bil kakor da bi se bil udrl v zemljo in nihče ni vedel- kdaj in kako. Chester je mogel samo povedati, da je ob enajstih ponoči ugasnila v Barkerjevem stanovanju luč. Takrat je bil torej še doma.

Vratar je prisegel, da nihče ni mogel skozi vrata, ne da bi ga bil videl. Nočni čuvaji, ki jih je hodilo vsako noč deset po prostranem dvorišču, ograjenem s tri metre visokim zidom, so trdili, da nihče izmed njih ponoči ni videl niti inženirja, niti koga drugega ,da bi bil odšel z doma.

Bouvieru se je zdelo to takoj sumljivo. Nenadna odsotnost skrbno opazovanega inženirja je bila preveč sumljiva, da bi ne tičalo za njo nekaj važnega.

Ne da bi dolgo razmišljal, je odhitel Arthur v Barkerjevo stanovanje. Na mizici je ležalo na Bensona naslovljeno pismo. Arthur ga je hitro odnesel Bensonu.

Benson je odpečatil pismo, glaseče se:

*»Spoštovani gospod tovarnar!*

*Oprostite mi, da zapuščam vašo tovarno po nekoliko čudni poti. Toda k temu so me prisilile nepričakovane okolnosti, ki vam jih zaenkrat ne morem pojasniti. Zagotavljam vas, da ne bom nikoli pozabil vaše prijaznosti, katero ste mi izkazovali vedno, tudi potem, ko mi niste več zaupali. Ni pa bilo potrebno, da ste me dali zastražiti ... Nevarnost se bliža od druge strani in preti nama obema. Zato ne spravljajte mojega odhoda v zvezo z drugimi dogodki, ki vas bodo morda v kratkem presenetili. Bodite prepričani, da jaz nisem dal pobude za nje. Morda napoči ugodnejši čas, ko vam bom lahko pojasnil vse in ko se bova zopet brez nevarnosti videla — seveda, če ne zadene koga izmed naju zahrbten udarec najinega skupnega sovražnika. Bodite previdni — opazujejo in zalezujejo vas kakor mene.*

*udani vam J. B.«*

Urednik Josip Zupančič — Za »Narodno tiskarno« Fran Jeran — Za upravo in inseratni del lista Oton Christof — Vsi v Ljubljani